

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MURAT SERTOĞLU’NUN ROMANLARINDA MİLLİ
ROMANTİK UNSURLAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMANI
Doç. Dr. Tarık ÖZCAN

HAZIRLAYAN
Nahit YEREBASAN

ELAZIĞ 2010

ONAY SAYFASI
T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
YENİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MURAT SERTOĞLU’NUN ROMANLARINDA MİLLİ
ROMANTİK UNSURLAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez / / tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy
çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman

Doç. Dr. Tarık ÖZCAN

Üye

Doç. Dr. Ömer Osman UMAR

Üye

Yrd. Doç. Dr. Fatih ARSLAN

Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun /
/..... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Erdal AÇIKSES

Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Murat Sertoğlu'nun Romanlarında Milli Romantik Unsurlar

Nahit YEREBASAN

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

2010; Sayfa: V + 70

Milli romantizm, milletlerin dilde kültürde sanat ve edebiyatta kendilerini bulmaları ve bu kendilik bilincini çağın insanına aktarma çabasıdır. Milli romantizm Türk edebiyatında 20. yy ile birlikte varlığını belirgin olarak göstermiştir. Milleti var eden ve bütünlüğünü sağlayan bu değerler özellikle roman türü içerisinde önemli bir tema olarak kullanılmıştır.

Milli romantik yönelişe bağlı olarak eserlerini oluşturan isimlerin başında yer alan Murat SERTOĞLU romanlarında Türk Milleti'ne ait kendilik değerlerini ustaca kullanmıştır. Türk Milleti adına dönüm noktaları sayılan tarihi hadiseleri merkeze alan yazar, bu hadiseleri milli romantik bir bakış açısı ile romanın kurmaca yapısı içerisinde yeniden yorumlayarak vermeye çalışır. Yaşanılan coğrafya ve mekânlar, dil, tarih ve dini inanışlar yazarın eserlerinde milli romantik yöneliş açısından temel dayanak noktalarıdır. Yazar bu unsurlara çeşitli sembolik anlamlar yüklemekte ve millet hayatında bu değerleri sıradanlıktan kurtararak kutsallaştırmaktadır. Ayrıca roman kahramanları aracılığı ile Türk Milleti'ne ait kimliksel özellikleri tarihi akış içerisinde değişmezlik çerçevesinde verir. Murat Sertoğlu bu eserleri ile geçmişin aynasıyla okuyucuya kim olduğunu anlatmaya çalışan bir yol gösterici vazifesi üstlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Milli Romantizm, Murat SERTOĞLU, Coğrafya Tarih, Dil, Din

SUMMARY

Master Thesis

National Romantic Componentes In Murat SERTOĞLU's Novels

Nahit YEREBASAN

Firat University

Social Sciences Institute

Turkish Language and Literature Department

2010; Page: V + 70

National romanticism is a struggle of nationalities' finding themselves in language,culture,art and literature and transfer this self-conscious to the humanity of the age. National romanticism has showed its substance in Turkish Literature clearly with the beginning of 20th century. These valuations that created the nation and provided integrity,have been used as an important theme especially in novel kinds.

Murat SERTOĞLU ,comes to the head of the names who composed his/her works related to national romantic trend, has used self-valuations that belong to Turkish Nation, skillfully. The writer, centralized historical events which are the turning point for Turkish Nation, has tried to expound these events again by a national romantic view in the novel's theoretical structure. In the writer's works, geography and locations ,language,history and religious believes are the main support point in terms of national romantic trend.The writer burdens various symbolic meanings to these elements and save these values from banality and sanctifies them.Also through the mediation of novel heros ,he gives personal characteristics of Turkish Nation in historical flow. With his works, Murat Sertoğlu has undertook a guiding principle task that tells the reader who is he/she is by the mirror of past.

Key Words: National Romanticism, Murat SERTOĞLU, Geography, History, Language, Religion

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI.....	I
ÖZET	II
SUMMARY	III
İÇİNDEKİLER	IV
ÖN SÖZ	V
GİRİŞ.....	1

I.BÖLÜM

1.MURAT SERTOĞLUNUN ROMANLARINDA MİLLÎ ROMANTİK DUYUŞ TARZI

1.1. Murat SERTOĞLU'nun Hayatı ve Edebi Kişiliği	10
1.2. Eserleri	12
1.3. Romanların Milli romantik Duyuş Tarzı Bakımından İncelenmesi	13
1.3.1. Kutsallaştırılan Mekânlar ve Milli Kimlik	13
1.3.2. Dil ve Milli Kimlik	22
1.3.3. Ortak Tarih Bilinci ve Milli Birlik.....	26
1.3.4. Din ve Milli Kimlik.....	33

II. BÖLÜM

2. BİZ VE ÖTEKİNİN ÖZELLİKLERİ

2.1. Milli Kimlik İnşasında Bize Ait Özellikler.....	41
2.1.1. Vatan Sevgisi	44
2.1.2. Kahramanlık	47
2.1.3. Doğruluk ve Güven.....	50
2.1.4. Tekâmül-At- Hayvan Sevgisi	52
2.2.Ötekinin Özellikleri	54
2.2.1. İhanet.....	56
2.2.2. Korkaklık.....	58
2.2.3 Gaddarlık.....	61
2.3.Ötekinin Bize Bakışı.....	63
SONUÇ	65
KAYNAKLAR	67
ÖZGEÇMİŞ	70

ÖN SÖZ

Murat SERTOĞLU yazmış olduğu tarihi romanlarıyla Türk Millet'inin milli şuurunu canlı tutmaya çalışmış önemli yazarlardandır. Eserlerinde Türk Milleti'nin sahip olduğu her türlü değeri yüceltmeye, zenginleştirmeye ve çağın insanına aktarmaya çalışmıştır.

Murat SERTOĞLU'nun Romanlarının Milli Romantik Duyuş Tarzı Açısından İncelenmesi adlı çalışmamızın giriş bölümünde Milli Romantizm ve Milli Romantizmin Türk Edebiyatındaki Gelişimi hakkında bilgi vermeye çalıştık. Çalışmamızın birinci bölümünde Murat SERTOĞLU'nun hayatı ve edebi kişiliği üzerine bilgiler verdik. Ayrıca Murat SERTOĞLU'nun Romanlarını Milli romantik Duyuş Tarzı Bakımından inceledik. Bölümde incelememizi Kutsallaştırılan Mekânlar ve Milli Kimlik, Dil ve Milli Kimlik, Ortak Tarih Bilinci ve Milli Kimlik, Din ve Milli Kimlik olmak üzere dört alt başlıkta gerçekleştirdik. Çalışmamızın ikinci bölümünde ise romanlarda “biz” ve “öteki” kavramlarını ele aldık. Yazarın romanlarda milli kimlik inşasında kullandığı bize ait değerleri Vatan Sevgisi, Doğruluk ve Güven, Kahramanlık alt başlıklarında inceledik. Ötekilere ait değerleri ise Korkaklık, İhanet ve Gaddarlık başlıkları altında inceledik. İkinci Bölümün son kısmında ise romanlardan hareketle ötekilerin bize bakışını inceledik.

Yapmış olduğumuz bu çalışmada bana moral ve bilgi noktasında desteklerini esirgemeyen Şair Hadi ÖNAL'a, Yrd. Doç. Dr. Fatih ARSLAN'a , Arş. Gör. Veysel ŞAHİN'e ve çalışmalarım süresince her türlü yardımı ve kolaylığı benden esirgemeyen Hocam Doç. Dr. Tarık ÖZCAN'a saygı ve şükranlarımı sunuyorum

GİRİŞ

Milli romantik duyuş tarzı milletlerin dilde, kültürde, san'atta ve edebiyatta kendilerini bulmaları, kendilik olgularını fark etmeleridir.

Bu tarza bir yöneliş kendini büyük ölçüde romantizm ile göstermiştir. Romantizmin doğuşunu hazırlayan olayların başında şüphesiz ki Fransız İhtilali gelir. Fransız İhtilali sadece Fransa'yı değil tüm Avrupa'yı ve hatta bütün dünyayı derinden etkilemiş ve pek çok siyasi ve sosyal değişime ve gelişimde öncülük etmiştir. Fransız İhtilali ile toplumun yapısında meydana gelen hızlı değişimler kimlik arayışını da hızlandırmıştır. Toplumlar, kimliklerini, bizi oluşturan ve bizi ötekilerden ayıran temel özelliklerini; kültürel değerler, ortak tarih, dil ve mekânlarda bulmuşlardır. Bu kimlik arayışı milletleşme olgusunu da açık bir biçimde ortaya koymuştur.

Fransız İhtilali'ne bağlı olarak XVIII. asrın sonlarında başlayan ve XIX. asırda da etkisini sürdüren milli köke yönelik çabaları öncelikle İngiliz ve Alman san'at ve edebiyatında kendisini göstermiştir. Özellikle Schiller, Goethe, Grim Kardeşler Alman Edebiyatı'nda bu yönelişin öncülüğünü yapmışlardır. Romantizmin doğuşuna da zemin hazırlayan bu milli yöneliş hareketi, 1830'lu yıllar ile birlikte romantizmin tüm Avrupa'ya hâkim oluşuyla, bir disiplin altında ve edebi bir kimlikle kendini göstermiştir. (Banarlı ; 2007: 15)

XVIII. asrın sonlarında başlayan kimlik arayışı ve milli kaynaklara yönelişin, romantizm akımı ile birlikte tüm Avrupa san'at ve edebiyatında önemli bir unsur oluşunun temelinde romantizmin getirdiği yeni duyuş ve düşünüş tarzı yatmaktadır.

Romantizm, klasik edebiyatın kuralcı ve Grek Latin edebiyatı üzerine kurulmuş dar kalıplarını kırmıştır. Aklın üstünlüğü ve otoritesine sınır getirerek ferdin hürriyetine önem vermiştir. İnsanın duyuş dünyasına ve hislerine, kalbin istek ve hayallerine, tabiatın güzellik ve zenginliklerine yönelmiştir. Baskılardan kurtularak kendisi ile baş başa kalan sanatkârlar, kendi iç dünyalarına, benlerine yönelmişlerdir. “Bu tarzda düşünüş ve hürriyet ortamı ile birey kendi benini keşfetmiştir. Kendi hür benine göre hareket etme özgürlüğü bireyi kısa zamanda sosyal platformda millet kavramına ve dolayısıyla milleti oluşturan ortak mazi, hatıra, amaç, ideal ve ülkü kavramlarına ulaştırmıştır. Zira hür “ben” in kendisini ifade edeceği bir üst kurum hür milli benliktir.” (Kolcu; 2008: 17)

Kendi benlerini keşfederek milli benliğe ulaşan sanatkarlar eserlerinde millete ait değerleri konu edinmişlerdir. Ancak buradaki amaç geçmişe yönelmek ve ona sığınmak değildir. Sanatkarlar geçmişi şimdi ile anlamlandırıp geleceğe ışık tutmak istemişlerdir.

O halde milli romantik duyuş tarzının oluşumunda iki temel unsurdan söz etmemiz mümkündür. Bunlardan birincisi benliğe yönelik ve kimlik arayışı, ikincisi ise millet ve millete ait ülkü değerlerdir.

Benlik en genel tanımıyla bireyin kendisiyle ilgili değer yargıları ve bu yargılara bağlı olarak kendini algılayış şeklidir. Benlik formülasyonları gurubu içinde en popülerleri ve modern psikoloji sözlüğünde en merkezi öz imaj, öz kavram ve öz güven, ya da kendini kabul etme, kendini keşfetme, ortaya koyma, ya da kendini gerçekleştirme, kendini tatmin etme ve kendini başarma gibi terimlerdir. (Randall; 1999: 39)

Benlik tanımlarına bakıldığında zaman bireyin “kendiliğinden” söz edilmektedir. O halde benliği biyolojik ve psikolojik bir yapı olmaktan çıkararak “biz”e ulaştıran nedir? Sorusuna cevap aranmalıdır. Bu sorunun temelinde benliğin oluşumu yatmaktadır.

Benliğin oluşumu ile ilgili “Tinsel model, özcü model ve toplumsal model” olmak üzere üç temel görüş vardır. Tinsel ve özcü modele göre benlik bireye özgü ve kişiden kişiye değişen bir yapıdadır. Toplumsal Modele göre ise ” benlik bir kendilikten çok başkalarıyla etkileşimimizin bir işlevi ve bu etkileşim ile oluşturulan bir işlev olarak tanımlanır. Yine Dennett’ e göre “ benlikler bağımsız olarak var olan ruh incileri değil, bizi yaratan ve bütün diğer ürünler gibi konumlandırıran ani değişikliklere maruz kalan toplumsal süreç ürünleridir. (Randall; 1999: 40) Benlik her ne kadar ferdi görünse de bir yönüyle de içinde yaşanılan topluma bağlıdır. Bu düşünceye bağlı olarak toplum içerisinde yer alan bireylerin kendini algılayış ve kendilerine dair değer yargılarında bir ortaklık bulunması söz konusudur. O halde bireyler için özdeşleşilen bir milli benlik imgesinden söz etmemiz mümkündür. Bireylerin milli benlikte bütünleşmeleri bir takım semboller etrafında gerçekleşir. “Bir insanın, ortak kabulleniş, benimseyiş yoluyla ait olduğuna inandığı, mensupluk duygusu taşıdığı toplumun, değerlerini kabullenmesi ve sahip çıkıp savunması millî benliğin temelini oluşturur.” (Tural ; 2000: 9)

Kimlik “En yalın tanımıyla kişilerin kimsiniz, kimlersiniz sorularına verdiği yanıt ya da yanıtlardır. Kim olduğumuz ve varlığımızın bilincine, kimlere karşı

olduğumuzun bilgisi ve yardımıyla varırız” (Güvenç; 2008: 3). Kimlik bireyin başkalarınca nasıl görüldüğüdür. Kimliksel özellikler, onu diğerlerinden ayırır; diğerleri içinde fark edilmesini, bilinmesini sağlar. Benlik ve kimlik arasında sıkı bir bağ vardır. Bireyin kendisi ile ilgili oluşturduğu değer yargıları onun başkalarınca algılanışını şekillendirecektir. Bu yönüyle kimlik ferdi benliğe bağlı olarak bireysel olma özelliğinin yanı sıra, ortak özelliklerinin oluşturduğu milli benlik yönüyle de ortak bir algılanışı; yani milli bir kimliğin oluşumunu sağlayacaktır. “Ben kimliği bireyin kişiye özgü özelliklerinin ve toplumdaki sosyal kabulünün bir birleşimidir. Biz kimliği ise bir gurubun üyelerinin özdeşleştiği imgelerdir. Ancak bu iki kimlikte birbirinden kopuk değildir. Çünkü parça bütüne bağlıdır ve kimliğini bütün içindeki rolü ile kazanı, bütün ise parçaların birlikteliğinden oluşur.” (Assmann ; 2001: 131)

Yukarıda kısaca değinmeye çalıştığımız benlik ve kimlik kavramlarından milli romantik duyuş tarzı açısından önemli olan “milli benlik ve “milli kimlik” dir. Bu kavramların temelinde bizi biz yapan ortak tarih, dil, din, idealler bulunmaktadır. Millî benlik bireyin ortak kabulleniş, benimseyiş yoluyla bir millete aidiyet hissini oluşturacaktır. Millî kimlik de bireyin başkalarınca, ortak bir millî kültüre mensubiyetinin bir görünüşüdür.

Ayrıca milli benlik ve milli kimlik açısından biz’i ötekilerden ayıran değerlere de ulaşılması yani “siz” kavramının da sorgulanması gerekmektedir. Yabancılarla ilişki içinde olmayan kapalı toplumlar yahut bu durumdaki ilkel toplumlar bu özelliklerinin farkında olmayabilirler. Çünkü toplumun kendiliğini idrak etmesi, biraz da, “siz” i yani kendinden farklı olanları görmekle mümkün olur. İşte bu milli değerlere yönelik ve “siz” in farkına varış milli romantizmin temel ilkesini ve amacını oluşturmaktadır.

Milli romantik duyuş tarzı ile meydana getirilen eserlerin odak noktasında millet kavramı yer almaktadır. Çünkü “biz kimliği” oluşturmanın ilk koşulu bir millete mensubiyettir. O halde milli romantik duyuş tarzı açıklanırken millet kavramı üzerinde de durulması gerekmektedir.

İnsan sosyal bir varlıktır ve varoluşundan bu yana yaşamını topluluklar halinde sürdürmüştür. Ancak her insan topluluğunun bir millet olarak anılması mümkün değildir. İnsan topluluklarının bir millet oluşturabilmesi için birtakım bağlarla birbirlerine bağlanmaları ve bağlar sayesinde bir bütünlük oluşturmaları gerekmektedir. Dünya üzerinde var olmuş veya var olan milletlerin tanımlandırılmaları ve

sınıflandırılmaları bu bağlardan hareketle yapılmaktadır. Milleti oluşturan bu bağları özelliklerine göre objektif ve sübjektif olarak iki kısımda inceleyebilmemiz mümkündür.

Objektif bağlar, ırk, dil ve din birliği gibi somut özelliklere dayalı bağlardır. Sübjektif bağlar ise manevi bir nitelik arz eder. Ortak mazi, hatıra, amaç, ideal ve ülkü birliği bu bağları oluşturur. Geçmişte yaşanan ortak acılar birlikte kazanılan başarılar, ortak amaca varmak için verilen mücadeleler, ortak tehlikelere karşı koyma isteği gibi faktörler insanları birbirine bağlar. Ancak milleti açıklarken bu bağlardan sadece bir tanesini ele almak dünya üzerinde yaşamış veya yaşayan birçok milleti görmezden gelmek anlamına gelecektir. Millet tarihi süreç içerisinde hem objektif hem de sübjektif bağların şekillendirdiği bir birlikteliktir.

“Millet ortak bir tarihi ve geçmişi olan, insan topluluğunun belirli bir mekânda sahip olduğu hususiyetlerin akli ve iradi olarak değerlendirilmesi sonucu organize hale gelmiş hüviyetle karşımıza çıkar. Millet tarihi zaman içinde şekillenmiş bir tevekkülün vücuda getirdiği orijinal bir terkiptir. (Aktaş ; 1995: 71)

Milli romantik duyuş tarzı ile eserlerini oluşturan sanatkârlar mensup oldukları milletlerin tarihi süreç içerisinde şekillenmiş yapılarını; milleti oluşturan temel değerleri belirli mekânlara ve coğrafyaya bağlı olarak ele almışlardır. Ancak bu şekilde bir “biz” bilinci oluşturulabilmiş ve milletlerin kendiliklerinin farkına varmaları sağlamışlardır.

İnsanlar tarihi seyir içerisinde millet kavramı ve milleti oluşturan bağlar karşısında duygularını ifade edebilmek ve bu unsurları milletin hafızasında unutulmaz hale getirebilmek için bir takım sanat türlerinden yararlanmışlardır. Mimari, hat, tezhip, minyatür, heykel, resim, edebiyat gibi sanatlar bu ifade şekillerindendir. Ancak bunlar içerisinde edebiyatın önemi her zaman daha fazla olmuştur. “Çünkü edebiyat insanı ve hayatı en kapsamlı bir şekilde ele alır. Edebi ürünler içlerinden doğduğu milletin aynasıdır. Bu açıdan millet hayatında rolleri daha fazladır. Prof. Dr. Mehmet KAPLAN ifadesiyle “Eğer edebiyat bir dil san’atı ise ve eğer” Millet bütün biyolojik kültürel varlığı ile toptan tarihin malı” ise bir milletin yüzyıllar boyunca tarihte ve coğrafyada vücuda getirdiği kültür değerleri dil vasıtasıyla en geniş ve güzel şekilde edebiyatta ifadesini buluyor, edebiyatta yaşıyor ve yaşatılıyor demektir. Dilden dine, musikiden mimariye, tabiat varlıklarından şehirlere, tarihten coğrafyaya hatta ırkın,

tarihin ve coğrafyanın şekillendirdiği milli çehreyi kendisine aksettiren güzel kadın tipine (Yahya Kemal) kadar bir milleti millet yapan kültür değerlerinin hepsi edebiyattadır”(Emir ; 2007: 4)

Edebi türlerden özellikle destanlar, masallar, halk hikâyeleri, cenk hikayeleri milli unsurların bolca yer aldığı ve bunlar karşısında hissiyatın ifade edildiği hazinelerdir. Bu eserler adeta içselleştirilmiş tarihidir ve nesiller boyunca milli kimliğin, “bizi biz” yapan temel değerlerin taşıyıcılığını yapmışlardır. Milli romantik yöneliş ile milli unsurlar ve milli hissiyat bir edebi disipline bağlı olarak roman, tiyatro, şiir gibi türlerde varlığını sürdürmüştür. Ancak yukarıda sıraladığımız türlerde milli romantik duyuşun vazgeçilmez kaynakları olarak varlıklarını sürdürmüşlerdir. (Kolcu; 2008:12)

Milli romantizmin idraki ve şiir, tiyatro, roman gibi edebi türlerde san’atkarlar tarafından bu idrakin bilinci olarak konu edilişi Avrupa’da Türk Edebiyatı’ndan çok önceki dönemlerde gerçekleştirilmiştir. Bundaki en önemli sebep Avrupa’da siyasal ve sosyal hayta yaşanan hızlı değişimlerdir. Özellikle 1830’lu yıllarla birlikte milli romantizm tüm Avrupa san’at ve edebiyatında kendini göstermiştir. Türk Edebiyatı’nda ise böyle bilinçli bir yöneliş XX.yy’da kendini göstermiştir. (Kolcu ; 2008:17)

Prof. Dr. Mehmet Kaplan’ın “Türk Edebiyatı, Türk milletinin kültür değerlerini Türk Dili ile ifade eden bir san’attır.” şeklindeki tarifi edebiyatımızın her döneminde bize ait bir takım milli unsurların bulunduğunu göstermektedir. Türk Edebiyatının ilk yazılı eserleri olan Göktürk Kitabelerindeki Bilge Kağan’ın “Ey Türk titre ve kendine dön! diye haykıran hitabı da bunun en güzel örneğidir. Türk edebiyatında Tanzimat döneminde başlayıp Millî Edebiyat döneminde artan, milli değerlere karşı ilgi, öncelikle halka ve halk diline yönelme şeklinde kendini gösterir. Halk kültürünün ele alınması meselesi Dîvânü Lûgâti’t-Türk’ün yazıldığı döneme kadar uzanır. XI yy ’da Kaşgarlı Mahmut, Türkçe ile Arapça’yı karşılaştırmış, bu eseri bir sözlük olarak hazırlamış ve zengin örnekler vermiştir. Kutadgu Bilig, ve Atabetü’l-Hakayık’ta da folklor malzemesine rastlanır. Yunus Emre, yeni dini öğretirken halka halkın dili ve kültürüyle seslenir. XII yy’da ile Fahreddin Mübarek Şah, XII asır sonlarında Karaman Beyliği’nin ve ardından Osmanlı Devleti’nin Türkçeyi resmi dil ilan edişleri, XV asırda Ali Şiir Nevai’nin çalışmaları, XV ve XVI yy’da saz şairlerinin saf Türkçe ile şiir söyleme gayretleri bu yönelişin bir göstergesidir. (Banarlı ; 2001:1066-1067)

Divan edebiyatında milli yöneliş Türkî-i Basit Hareketi ve Mahallîleşme Cereyanı'nda da kendisini gösterir. On beşinci yüzyılda Aydınî Visâlî ile başlayan Türkî-i Basit hareketi on altıncı yüzyılda Edirneli Nazmî ve Tatavlı Mahremî'de sade, terkipsiz Türkçe ile ama aruz vezni kullanarak şiir yazma şeklindedir. Bu harekette divan edebiyatı dilini, halk diline yaklaştırma çabası görülür. Divan şiirine atasözlerinin, halk söyleyişinin, halk zevk ve yaşayışının girmesi ise on sekizinci yüzyılda kuvvetlenen Mahallîleşme Cereyanı ile gerçekleşir. (Banarlı 2001:745) Hatta bir takım çevrelerce “Bizim edebiyatımız değildir” denilerek reddedilen ve Divan Edebiyatı olarak anılan çağın edebiyatında da Türk milletinin kültürü ve hissiyatını görmeniz mümkündür.”San’atın estetik ve edebi değeri onda vardır. Türk’ün imanı kadar dünya hazları da, aşk ve güzellik duygusu kadar mistik kanatlanışı da, cemiyet hayatı kadar ferdi tahassüsleri de, tabiata dikkati kadar kader ve kainat karşısındaki duruşu da,”cihangir savleti” kadar mahzun tevekkülü de en özlü şekilde ve kendi sesi ile eski şiirimizde aksettirmiştir.” (Emir ; 2007 :6)

Tanzimat dönemi Türk edebiyatında da Şinasî, halk kültüründen faydalanması ile bir yol açıcı olmuştur. Şinasî, yeni fikirlerini halka yayabilmek için Tercüman-ı Ahvâl gazetesinde halkın anlayabileceği, devrinin nesrine göre sade bir dil kullanır. Ayrıca, “Safî Türkçe” beyitler ve mısralar yazar. Onun üzerindeki halk kültürü etkisi sadece dil ile sınırlı kalmaz. Şâir Evlenmesi piyesi, halk tipleri, olay örgüsündeki hızlı ilerleyiş ve kelimeye dayalı güldürü unsurları itibariyle ortaoyunu ve meddah hikâyelerinin özelliklerini taşır. Şinasî, atasözlerini toplayarak Durûb-ı Emsâl-i Osmaniye adıyla yayınlar. Daha sonra Ebuzziya Tevfik de bu eseri eklemeler yaparak yayınlar. Atasözlerine karşı uyanan bu ilgi sonucunda Ahmet Midhat Efendi, burada yer alan atasözlerinden bazılarının hangi durumlarda kullanıldığıyla ilgili hikâyeler yazar. Ziya Paşa, “Şiir ve İnşa” makalesinde şiirin kaynağını halkta bulur. O dönemde bunu söylemek büyük bir değişikliği ifade eder. Fakat bu tavrını sonuna kadar sürdüremez. Harabât'ın mukaddimesinde tersini söyler. Namık Kemal, Cezmi romanında Âdil Giray destanını gerek şahıs gerekse olay örgüsü itibariyle değiştirerek kullanır. Osmanlı Tarihi'nde aşiretten devlet olma efsanesine bağlı çeşitli menkıbeleri ele alır. (Tural; 2004 : 72) “Hürriyet Kasidesi”nde de aynı görüşün izlerini görürüz; “Cihângirâne bir devlet çıkardık bir aşiretten” diyerek Osmanlı tarihine hayranlığını ifade eder.(Kaplan; 1994 : 42)

Servet-i Fünûn Dönemi edebiyatçıları halk edebiyatından çok batı edebiyatını örnek aldıklarından halk kültürüne yakın değildirler. Bu dönemde bu edebiyat gurubuna katılmadığı halde halk edebiyatıyla ilgili yayınlar yapan Ebuzziya Tevfik, Şemsettin Sami, Necip Asım, Mehmet Tevfik, Veled Bahaî Çelebi dikkati çeker. Halk kültürüyle ilgili yazılar artar.(Filizok; 1991: 38-43)

Bu yıllarda Avrupa’da Türk üzerine önemli kavimlerinin dili, tarihi, etnografyası ve folkloru üzerine çok ciddi araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu yıllarda Avrupa’da bulunan Ahmet Vefik Paşa bu faaliyetleri yakından görerek kendisi de bu konuda araştırmalar yapmaya başlar. 1864’te Ebulgazi Bahadır Han’ın kitabının Ahmet Vefik Paşa tarafından Türkiye Türkçe’siyle yayınlanması Osmanlı Türklerine Türk tarihinin bir bölümünü tanıtmıştır. Ahmet Vefik Paşanın bu çalışmaları Ali Suavi, Süleyman Paşa, Şemseddin Sami gibi Türk yazarları da etkilenmiş ve bu yazarlar da bu tarzda eserler oluşturma çabalarına girmişlerdir. 1864’te Chambers’ın Genel Tarih’ini Türkçe’ye çeviren Ahmet Hilmi, Bulgarlar ve Kırımlıların Tatar asıllı olduklarını söyleyerek Osmanlı dışındaki Türklere dikkati çeker. 1877’de, Süleyman Paşa’nın yazdığı Tarih-i Âlem, İslâmiyet öncesi Türk tarihine geniş yer verir. Süleyman Paşa, Avrupalı şarkiyatçıları, özellikle de J. de Guignes’nin Türklerin ve Moğolların Tarihi’ni kaynak olarak alır. Ali Suavi ise Avrupalı şarkiyatçılardan aldığı bilgileri Türk tarihini aydınlatıcı bir şekilde, Paris’te çıkardığı Ulûm’da yayınlar. Türkleri hakîr gören Avrupalılara karşı Türklüğü ve İslâmiyet’i savunan Ahmet Midhat Efendi, 1887’de yayınlanan Mufasssal Tarih-i Kurûn-ı Cedîde adlı kitabında tarihte Türklerin büyük bir role sahip olduğunu belirtir, Osmanlı İmparatorluğu’nun bütünlüğünü koruma gibi siyasi endişelerle eserlere milli yöneliş tam olarak aksettirilememiştir.(Tural ; 2004: 79).

Geçen yüzyılda başlayan milli yöneliş hareketi asrın sonlarında biraz daha yayılmış ve Meşrutiyet (1908) 'den sonra “Türkçülük” adı verilen milliyet hareketi, “edebiyatta millî kaynaklara dönme” düşüncesinin önemini artırmış ve bu konudaki çalışmaları hızlandırmıştır.. “Millî kaynaklara dönme” sözüyle; dilde sadeleşme, aruz vezni yerine hece veznini kullanma, yerli hayatı yansıtmaya kastedilmiştir. Bunları gerçekleştirmeyi ülkü edinen edebiyat akımına “Millî Edebiyat” adı verilmiştir. Bu dönemde milli romantik yönelişin öncülüğünü Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin, Yahya Kemal Beyatlı ve Mehmet Akif Ersoy yapmaktadır.

Bütün yolların gelip milliyetçilik bilincine dayandığını ilk kez Ziya Gökalp den duyarız. Onunla birlikte tarihsel dokumuz büyük bir derinlik kazanır. Öznel bilinç asansör özneye dönüşerek tarihin kronolojik seyrine çıkar. Sadece seyretmez aynı anda tarihsel olanı günün içine taşır. Amacı, mefkurenin mazideki içsel ve devinimsel yeteneğini göstermek ve epiğin içindeki kutsal ateşi, yeni insanın ruhunu tutuşturmak üzere yaşanan zamanın bilincine taşımaktır.” (Korkmaz, Özcan ; 2004:236)

Balkan Savaşlarını yakından takip eden Ömer Seyfettin’in bütün hikâyelerinde güçlü bir milli hissiyat görülmektedir. Eserleri konusunu Türk-Osmanlı tarihindeki kahramanlık olaylarından alır, kahramanlığı yücelterek ideal tipler yaratmaya çalışır. (Banarlı 2001:1066-1067). Yahya Kemal ise Ziya Gökalp’tan farklı olarak aradığı milli bilincin daha yakın zamanda bulur. Bu zaman dilimi Osmanlı’nın yükseliş dönemidir. Mehmet Akif Ersoy ise milli bilinci günümüz insanına taşımak ister. O, bu bilinç ve davranış özellikleri ile yetişmiş ruhen ve fiziklen güçlü bir nesil oluşturmak ister ki bu ideal gençliği de “Asım’ın Nesli” olarak da nitelendirir. Asım, Mehmet Akif’in ayrıntılı olarak çizdiği ideal gençliğin bir prototipidir.

Bu dönem de ayrıca Halide Edib, Sinekli Bakkal’dan Tatarcık’a, Yeni Turan’a kadar, romanlarında halk kültürü unsurlarını kullanmıştır. Mevlevîlikten, destanlara, temaşa sanatından, halk türkülerine kadar pek çok kültür unsurunu, millî karakterin unsurları olarak görür. Halide Edib’e göre, halk kültürü unsurları fertler arasında bağ oluşturarak millî bütünlüğü sağlar. (Tural ; 2004: 93).

Millî Mücadele sonrasında halk iradesi ön plana çıkar. Milleti oluşturan halkın kültürü araştırılır, halkçılık devletin temel ilkelerinden biri olur. Zira yeni Cumhuriyetin temeli milliyetçilik ve halkçılıktır. Bu dönemde milletini tanımak, tanıtmak, millî ruhu hissettirmek için eserler verilir.

Mehmet Emin Yurdakul, Rıza Tevfik Bölükbaşı, Faruk Nafiz Çamlıbel ile başlayan hececi hareketi Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç, Necmettin Halil Onan, Ömer Bedrettin Uşaklı, Behçet Kemal Çağlar, Yaşar Nabi Nayır, Ahmet Kutsi Tecer, Ahmet Muhip Dranas, Ahmet Hamdi Tanpınar, Kemalettin Kami Kamu tarafından devam ettirilmiştir. Hece ölçüsü kullanılmakla birlikte halk kültürünün şiirde kullanılması sınırlı kalır. Özellikle Atatürk’ün merkez olarak alınıp Cumhuriyet’in yüceltildiği, millî duyguları coşturmayı hedef alan, şiirler yazılmıştır. Faruk Nafiz memleket şiirlerinin yanında Canavar, Akın, Özyurt, Kahraman adlı piyesleriyle de

halkı ve halk kültürünü işlemiştir. Faruk Nafiz'in etkisiyle Yaşar Nabi, Mete'yi yazar. Ahmet Kutsi Tecer, Ziya Gökalp'in "Halka Doğru" ilkesini benimseyerek millî kültürümüzle ilgili unsurları derlemiş, bu malzemelerden hareketle batı edebiyatı tekniğine uygun eserler vermiştir. (Tural ; 2004: 95)

Milli mücadele döneminde ayrıca Anadolu insanını tanıyan Türk aydını için Anadolu insanının çetin alinyazısı üzerine eğilme hareketi artık zorunlu ve yaygın bir hal almıştır. İstanbul dışında Anadolu'nun romana konu edilmesi Nabizâde Nazım'ın, Karabibik: Samipaşazâde Sezai'nin, Sergüzeşt: Ebubekir Hazım Tepeyran'ın, Küçük Paşa: Mehmet Celal'in, Cemile; Elvâh-ı Sevda, Küçük Gelin ve İsyan, Refik Halit Karay'ın Memleket Hikâyeleri, Reşat Nuri Güntekin'in Çalıkuşu, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Yaban adlı eserleriyle başlar. Cumhuriyet'le birlikte yazarların başlıca konularından biri köy konusudur.

Ayrıca Ömer Bedrettin Uşaklıgil, Zeki Ömer Defne, Arif Nihat Asya, Şukufe Nihal, Halide Nusret Zorlutuna, Ahmet Kutsi Tecer, İbrahim Alaaddin Gövsa, Orhan Şaik Gökyay, Bedri Rahmi Eyüpoğlu ve Cahit Külebi de eserlerinde milli romantik duyuş tarzına önemli ölçüde yer vermiştir. (Korkmaz, Özcan; 2004:236)

Milli romantizm günümüzde de önemini korumaktadır. Milli devlet ve milli dil kavramlarının günümüzde kazandığı önemi de göz önünde tutacak olursak milli romantizm açılımının sadece bizi değil Dünya'da milletleşme sürecini yakalamış veya bu bilincin farkına varmış her topluluğu ilgilendirdiğini söyleyebiliriz. Bu nedenle milli romantik açılım etrafında şekillenen edebi hareketler edebiyatımızın her döneminde cazibesini yitirmeyerek varlığını koruyan en uzun vadeli hareketlerdir. Günümüzde milletleşme bilincinin tarihsel dokusuna uygun her bir edebi oluşumun ana kaynağı olmakta devam etmektedir. (Korkmaz, Özcan ; 2004 : 243)

I.BÖLÜM

1.MURAT SERTOĞLUNUN ROMANLARINDA MİLLÎ ROMANTİK DUYUŞ TARZI

1.1. Murat SERTOĞLU’nun Hayatı ve Edebi Kişiliği

Sertoğlu baba tarafından Konya Selçuklusudur. Ailesinin izini 1514'e kadar sürebilen Murat Sertoğlu'nun, Konya Selçuklusu olan ve orada kadılık yapan babası padişah tarafından Saraybosna'ya tayin edilir. Eşraf'tan Boşnak bir hanımla evlilik yaparak orada kalan aile, tarım ve ticaretle uğraşır, askerlik yapar.Murat SERTOĞLU 1911 yılında dünyaya gelir. Balkanlar'da karışıklık çıkmaya başlayınca Selami Bey eşi Sıdika Hanım'la beraber çocuklarını da alarak Osmanlı topraklarından Giresun'a yerleşir. Ailesi göç ettiğinde ailenin en büyük çocuğu, Murat Bey 8 yaşındadır. Babası erken vefat ettiği ve mülk bırakmadığı için Murat Sertoğlu, kardeşleri Mithat, Nasfet (Öcal), Mihman (Türesay) ve Mesut (Okan)’a bakmak durumunda kalır.

Kendi dönemindeki önemli gazetecilerdendir. Tanin, Sontelgraf, Tan, Yenisabah, ve Tercüman gazetelerinde yazılar yazmıştır. Oğlu Sedat Sertoğlu’nun ifadesi ile "Babam Türkiye'de gelmiş geçmiş tek gazetecidir. Bundan sonra da geleceği yoktur. Bir gazeteden diğer bir gazeteye geçtiğinde 100 bin okur, onunla beraber gazete değiştirirdi. Tercüman'dan ayrılıp Uzanlar'ın çıkardığı Yeni İstanbul'a geçtiğinde böyle oldu. Bu bir örnek.” İstanbul Üniversitesi Matematik bölümünü bitiren yazarın gazetecilik mesleğini seçmesindeki en önemli sebep geniş halk kitlelerine rahatlıkla ulaşabilmektir. Kendi ifadesiyle “ İnsana ulaşmanın önemli iki yolu öğretmenlik ve gazeteciliktir. Ancak gazetecilik ile öğretmenliğe göre daha geniş halk kitlelerine ulaşılabilir.”. Murat Sertoğlu, 1944'e gelindiğinde evlenir ve hayatını Nazan Hanım'la birleştirir. Murat-Nazan Sertoğlu çiftinin 1945'te Sedat ve 1946'da dünyaya gelen Vedat adında iki çocuğu olur. Uzun yıllar gazetecilik faaliyetlerini başarılı bir şekilde sürdüren Murat Sertoğlu 1986 yılında bu başarılı çalışmalarından ötürü “Burhan Felek” ödülüne layık görülür.

Ömrünün sonuna kadar aralıksız gazetecilik yapan ve Türk Edebiyatı’nın usta kalemlerinden biri olan Murat SERTOĞLU 27 Eylül 1993 ‘te ebedi aleme göç etmiştir.

Yazar Murat Sertoğlu Babiâli’de yazdığı kahramanlık tefrikaları ile ün salmıştır. Sayısız tarihî roman yazmıştır. Adalı Halil, Kurddereli Mehmet, Hergeleci İbrahim, Kocayusuf gibi birçok pehlivanın güreşlerini tatlı ve akıcı bir üslûbla yazmış bunları

hem çalıştığı gazetelerde tefrika etmiş, daha sonra da bir kısmını roman olarak neşretmiştir. Ayrıca Mişel Zevako, Aleksandır Dumaper, Aleksandır Dumafis gibi Fransız muharrirlerinden de tarihî romanlar tercüme etmiştir. Tefrikalarını hep, nargile içilen Beyazıt, Lâleli, Gülhane çayhanelerinde yazmıştır.” Bir taraftan nargile fokurdadır, bir taraftan yazardı. Kahvelere 'Benim üniversitelerim' derdi. O dönemde kahvelere öğretim üyesi de, iş adamı da gelirdi. Sertoğlu, yayınlanan günlük bölümleri merakın ve acabanın zirveye çıktığı yerde kesmesini ve (devamı yarın) noktasıyla noktalamasını iyi bilirdi.” Birkaç sene süren tefrikalar yazmıştır Çok eser verme bakımından Ahmet Mithat, Hüseyin Rahmi, Peyami Safa gibi isimlerle anılacak kalemlerden biridir. “Bir günde üç ayrı konuda tefrika yazardı. Bu sebeple ona Babıali’de “Rotatif Murat” denilmektedir.”

Yazar, her şeyin temelinde insan olduğuna inanmakta ve tüm çalışmalarını insanlık için yapmaktadır Halk için yazan, halka inen, halkı coşturmayı amaçlayan yazar eserlerinde iyinin, güzelin, doğrunun ve evrensele ulaşmanın peşindedir. Eserlerinde konularını geniş tutmuş, toplumsal konuların hemen hepsine eğilmeye çalışmışsa da eserlerinin büyük çoğunluğunu kahramanlık konuları oluşturmaktadır Eserlerinde kahramanlarını sözlü tarihten ve destanlardan seçer. Bu kahramanları epiğin olağanüstü dünyasından çıkararak bilinen tarihe yerleştirmeye çalışır. Tarihi çok iyi bilen yazar eserlerini kaleme almadan, anlatılacağı tarihi hadiselerle ilgili araştırmalar yapar, kişilerle görüşür. Yazarın bu yönelişindeki asıl neden toplumun bugünün anlamlandırılmasında, yaşamını, kültürünü bilmede tarihi tek başvuru kaynağı olarak görmesidir.

Yine eserlerinde kahramanların hepsi beşeri arzu ve isteklerden sıyrılmış yaşama düsturu olarak millet sevgisini, iyiyi, doğruyu, güzeli her şeyin üstünde tutmuştur. Yazar bu kahramanları ayrıntılarıyla anlatarak adeta onların duyuş ve düşünüş tarzlarını okuyucusuna aşılama ister. Ancak bunu yaparken didaktik bir tavır takınmaz. Bu düşünceleri eserlerinde harmanlayarak okuyucuya sunar.

Barışçı bir yapıya sahip olan ve hiçbir zaman din dil ırk ayrımı yapmadan evrensele ulaşma adına eser veren yazarın eserlerinde Türk Millet’inin ayrı bir yeri vardır. Çünkü onun tüm insanlığa iletmek istediği değerlerin hepsine Türk Milleti’nin sahip olduğuna olan inancı sonsuzdur. Eserlerinde Türk insanının bu özellikler açısından yerini tespit etmeye ve biz buyuz demeye çalışmaktadır. Türk Milleti tarihin

her döneminde bu değerler adına mücadele etmiş yüce bir millettir. Kuran-ı Kerimi tefsir edecek kadar dini bilgiye sahip olan yazar bu milletin İslam Dini'ni de arkasına alarak yükseleceğine inanmıştır. Eserlerinde güçlü bir Türk-İslam sentezi düşüncesi görülen yazar mezhep kavgalarına özellikle de Alevi Sunni çatışmalarına karşı çıkmıştır. Özellikle Alevilik üzerine önemli çalışmalar yapmıştır.

Yazarın eserlerinde mekan geniş Anadolu coğrafyasıdır. Yazara göre Anadolu Türklüğün yeniden varoluş mekanıdır. Bu açıdan Anadolu coğrafyası ve bu coğrafya üzerinde oluşturulan mekanlar geçmişi şimdiye ve geleceği bütünleştiren, iyiyi güzeli ve doğruyu geçmişin gücüyle şimdiye ve geleceğe taşıyan sembolik anlamlarla yüklüdür.. Yine İstanbul onun eserlerinde yeniden var olur. Birçok medeniyete ait evrensel değerleri bir arada barındıran bu coğrafya Anadolu'nun ve tüm dünyanın kalbi gibidir. Ayrıca eserlerinde Rusya, Kerbela gibi mekânlarda yer alır. Yazar olay hangi mekânda geçerse geçsin, o coğrafyaya gider, araştırmalar yapar ve adeta yöreyi teneffüs eder.

Yazar eserlerinde halkın anlayacağı bir dil kullanır. Yedi dil bilen, Osmanlıcaya hâkim olan yazar Türk Dilinin en geniş dillerden olduğuna inanmaktadır. Halk için yazan yazar bu sebeple yabancı dillerden uzak durmuştur. Eserlerinde halkın anlamayacağı tek bir kelime bile kullanmamaya çok büyük önem vermiştir.

Oktay Verel¹'in ifadesiyle “kendi dünyasının namuslu insanı” Murat Sertoğlu çok büyük bir tevazua sahiptir. “ Benim övgüm okuyucumdur” diyen yazar yaşamı sırasında eserleri ile öne çıkmaya çalışmış ve kendisi ile ilgili hiçbir çalışma yapılmasına müsaade etmemiştir.

1.2. Eserleri

Bulgar Sadık, İstanbul (1969), İtimat Kitap Evi.

Çakırcalı Mehmet Efe'nin Maceraları, İstanbul (1947), Yeni Mecmua Yayınları

Dağlar Kralı Yörük Osman Efe, İstanbul (1955) , Güven Yayınevi

Kızıl Sultan Abdülhamid'e Yapılan Suikast, İstanbul (1955) , Güven Yayınevi

Dağlar Raspotini Gavur İmam, İstanbul (1959), Bolayır Yayınları

Atçalı Kel Mehmet Efe, İstanbul (1969), İtimat Kitap Evi.

Bektaşilik, İstanbul (1969) , Başak Yayınları

¹ Oktay VEREL, İstanbul Kültür Üniversitesi, Öğretim Üyesi, 14-12-2009 Tarihli Görüşme

Şeyh Şamil, İstanbul (1972), Sağlam Yayınları
Leyla ile Mecnun, İstanbul (1974), Bolayır Yayınları
Baltacı Murat Paşa ve Katerina(Cilt 1), İstanbul (1977) , Minnetoğlu Yayınları.
Baltacı Murat Paşa ve Katerina(Cilt 2), İstanbul (1977), Minnetoğlu Yayınları.
Kamalı Zeybek, İstanbul (1979), İtimat Kitap Evi.
Kahramanlar Kahramanı Hekimoğlu, İstanbul (1983), Sağlam Yayınları
Rumelili Türk Pehlivanları Kurtdereli Mehmet – Adalı, Ankara (1986) Kültür Bakanlığı

Hünkar Hacı Bektaş-i Veli, İstanbul (1996), Sağlam Yayınları
Battal Gazi'nin Oğlunun İntikamı, İstanbul (2006) Elips Kitap.
Battal Gazi, İstanbul (2007), Elips Kitap.
Battal Gazi'nin Oğlu, İstanbul (2007) Elips Kitap.
Battal Gazi'nin Torunu, İstanbul (2007) Elips Kitap.
Kerbela, İstanbul (2008), Elips Kitap.
Koroğlu, İstanbul (2008), Elips Kitap.

1.3. Romanların Milli romantik Duyuş Tarzı Bakımından İncelenmesi

1.3.1. Kutsallaştırılan Mekânlar ve Milli Kimlik

Murat Sertoğlu'nun romanlarında mekân; Anadolu coğrafyası, İstanbul, Ayasofya ve Rusya'dır.

Romanlardaki mekân unsurları, yaşanılan bir toprak parçası veya bu toprak parçası üzerinde oluşturulmuş barınma alanlarından çok sembolik anlamlarla yüklüdür. “Mekân, insan varoluşunun en yakın tanığıdır: Ontolojik anlamda mekân; insan varlığının evrendeki tutunma yeri, bir oluşlar / kılışlar diyarı ve nihayet insan başarılarının hem ürünü hem de etkileyen nitelikli uygulama alanıdır.”(Korkmaz 2004:400). “Oturulan” yer / otağ, insan topluluğunun bizimleştirerek kendiliğine dahil ettiği bir yaşam alanıdır. Öznelden evrensele doğru derinlik kazanan oturma eylemi, fiziksel bir durumdan ziyade yaşanılan yeri barınak, korunak ve kök salma mekânı olarak belirlemek demektir.”(Eliuz; 2007: 104). Bu sembolik anlamlar mekânı kutsallaştırmaktadır. Mekânsal kutsallaştırma dini inanışların yanı sıra bir milletin varoluşunu, kendini gerçekleştirme arzusunu ve sonsuzlaşma isteğini gösterme adına gerçekleştirilmektedir. Kutsallaştırılan mekânlar ideal olanı, geçmiş, gelecek ve şimdi

arasında kurulan bağı ifade eder. Tek tek bireylerde bir aidiyet bilinci uyandırmak ve bu bağlarla varlıklarını sağlamlaştırmak ve sonsuzlaştırmak için toplumlar bu tür mekânlara ihtiyaç duymuşlardır. “Kendini grup olarak sağlamlaştırmak isteyen her topluluk sadece içsel iletişim biçimlerinin sahnesi olarak değil, aynı zamanda kimliklerinin sembolü ve hatıralarının dayanak noktası olarak bu tür mekânları yaratma ve garanti altına almak isterler.”(Assmann; 2001:43)

Toplumlar yaşadıkları coğrafyayı kendileştirmek isterler. Bu yüzden üzerinde yaşanan coğrafya ve bu coğrafya üzerinde oluşturulmuş tüm unsurlar geleneklerin, alışkanlıkların, geçmişin kısacası milli kimliğin birer taşıyıcısı olmuştur. Bireylerin kendilik bilincine ve kimliklerine ulaşmalarında mekânsal unsurlar önemli bir yer tutar. “Mekânlar, bireyin kendini çevreleyen şeyler dünyasında kaybolmasını önleyen tutunma noktalarıdır.”.(Korkmaz; 2004:31)

Yazar, romanlarında Anadolu coğrafyasını Bizans ile mücadele neticesinde ele geçen bir toprak parçasından çok vatan kavramıyla özdeşleştirerek anlatır. Vatan olarak adlandırılan coğrafya bir milletin varoluşunun en önemli göstergesidir. “Yurt edinmek, mekân insan bütünlüğünün en kutlu buluşmasıdır. İnsanın üzerinde yaşadığı / yaşamak istediği toprağın havası, suyu, bitkisi ile içselleşmesidir.”(Eliuz; 2007:104) Türk kimliğinde vatan sevgisi en yüce sevgidir. Ayrıca İslami inanışta da vatan uğruna mücadele etmek ve bu uğurda şehit olmak çok büyük bir şeref olarak kabul edilmektedir. Bu yönüyle vatanlaşan Anadolu coğrafyası kutsallaştırılmıştır.

Battal Gazi romanında Anadolu'nun vatanlaşması ve bu uğurda yapılan mücadeleler anlatılmaya çalışılır.

“ O zaman kadar Şaman dininde olup, puta tapan Türkler, İslam dinini severek kabul etmişlerdir. Bunun neticesinde de Türklerin bir kısmı kabileler halinde İslam diyarına hicret etmeye başlamışlardı.

Doğuştan muharip olan Türkler, hemen iyi bir kabul görüyorlardı. İslam halifeleri onları, Bizans sınırları boyunca yerleştiriyorlardı. Böylece onlar, muhtemel Bizans taarruzuna karşı, İslam ülkesine bir kalkan vazifesi görüyorlardı.

İşte Türklerin Anadolu'ya sızmaları ve yerleşmeleri bu şekilde başlamıştır. Daha sonra da Alp Arslan Malazgirt Savaşını kazanarak Türklere Anadolu'nun Doğu kapısını açmıştır. Türklerin Anadolu'ya akınları bir kat daha hızlanmıştır.”(Sertoğlu; 2007a: 60)

Malazgirt Zaferi Anadolu'ya yerleşmede aşılması gereken bir ilk eşiktir. Bu aşamanın geçilmesinden sonra artık Anadolu toprağı Türk Milleti için kök salma ve yeniden doğuşun coğrafyası olacaktır.

Yazarın romanlarında İstanbul'un da önemli bir yeri vardır. İstanbul Anadolu'nun kalbidir. Anadolu'nun Türk vatani olması İstanbul'un alınmasına bağlıdır. Bu şehir Peygamber Efendimizin hadisi şerifiyle de Müslümanlara vaat edilmiştir. Romanlarda verilen temel mesaj İstanbul'un, dolayısıyla Anadolu toprağının her karışında şehit kanının bulunduğu, vatanın kıymetinin bilinmesi gerektiğidir. İstanbul Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması idealinin simgeleştigi bir mekân olarak kutsallaştırılmıştır.

Battal Gazi romanında İstanbul'un bu özelliğı üzerinde durulur.

“ Mademki peygamberimiz Bizans'ın mutlaka Müslümanların eline geçeceğini müjdelemiş bulunuyor, bundan kim şüphe edebilir.(Sertoğlu; 2007a: 130)

Battal Gazi'nin Oğlu'nun İntikamı romanında da bu düşünceye yer verilir.

“- Bu şehri pek övüyorlar. Dünyanın en güzel şehriymiş.”

“Doğrudur. Ondan güzel bir şehir yoktur yeryüzünde. Bir gün gelecek bu şehir bizim olacaktır; göreceksin!” .(Sertoğlu; 2006: 77)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında da İstanbul'un öneminden bahsedilir. İstanbul'un fethinden sonraki dönemlerin ele alındığı bu romanda Osmanlı'yı dolayısıyla da Türklüğü yok etmek isteyenlerin, ilk önce İstanbul'u almak istedikleri görülmektedir. İstanbul adeta Türklükle bütünleşmiştir.

“Osmanlı ordusunu bir defa bozduk mu, İstanbul'a kadar gidebiliriz. İstanbul ve boğazlar mutlaka Rusya'nın eline geçmelidir.”(Sertoğlu; 1977a: 265)

“Ben bu işte muvaffak olup olamayacağımı bilmem. Fakat ölsem bile Rus milletine vasiyetim şu olsun ki İstanbul ve boğazları ne pahasına olursa olsun ele geçirmek üzere hiçbir gayreti esirgemesinler.”(Sertoğlu;1977a: 267)

Yaşanılan coğrafyanın vatanlaşması sadece o topraklar uğrunda can vermekle gerçekleşmez. Bu çok önemli oluşumun ilk aşaması olabilir. Fakat coğrafyanın vatanlaşmasında ikinci ve çok önemli bir diğeri aşama da, şehit kanlarıyla sulanan bu toprakların, kendileştirilmesidir. Coğrafyayı kendileştirmenin yolu mekânsal üretime dayalıdır. Coğrafya üzerinde oluşturulan mekânlar sadece içersinde yaşanılan boşluklar değildir. Mekânsal unsurlar bir toplumun o coğrafya üzerinde varoluşunu gösteren ve

milli kimlik unsurları ile şekillenen fiziki yapılardır. Coğrafya üzerinde yaratılan eserler, âdeta, bu toprakların vatanlaştırıldığını gösteren en önemli değerlerdir.

Murat Sertoğlu'nun romanlarında yaşanan coğrafyanın Türkleştirilmesinin mekânsal boyutunu camiler oluşturmaktadır. Camiler sadece ibadetlerin yapıldığı yer değildir. Bunun ötesinde mekânsal boyutta bu coğrafyadaki Türk hâkimiyetinin simgesi olan yapılardır. Bu sebeple Türkler ele geçirdikleri yerlerde hemen camiler inşa ederler. Buradan yükselen ezan sesleri adeta mekânın dile gelerek Türklüğü seslenişidir. Battal Gazi romanının da Keşiş Kalesini ele geçiren Battal Gazi bu kalede değişiklik olarak sadece cami yaptırır. "Kaleden her sabah güneş doğmadan güzel sesli müezzinlerin ezan sesleri duyulurdu." (Sertoğlu; 2007a:318)

Camiler mimari özellikleri ile de Türklük ile özdeşleşmişlerdir. Camilerin ihtişamlı yapısı Türklerin yüceliğinin, gücünün, kuvvetinin ihtişamının, burada okunan ezanlar ise Türklerin sevgi ve merhametinin göstergesi olmuştur. Yine camilerin mimarisi Türk Milletinin İslamiyet öncesi kültür özelliklerini taşır. Doğaya her zaman saygılı bir millet olan Türkler, cami mimarisinde de bu saygılarını göstermiş ve doğanın yapısını bozmayan, doğayla bütünleşen eserler meydana getirmişlerdir.

Bulgar Sadık romanında Bulgar ordusundan kaçan Sadık camilerin bu özelliklerinden etkilenerek Türk olmak ister.

"İlk gördüğüm şeyler camilerdi. Beni adeta büyülediler. Üç Şerefeli ve Sultan Selim camilerinin duruşları öylesine heybetliydi ki bir ağacın dibinde oturup, seyretmeye daldım. Güneşin parıltıları minareler üzerinde acayip şekiller meydana getiriyordu. İçimde çok büyük duygular uyanmıştı. Bu duyguların büyüklüğü ile içim içime sığmıyor, bir şeyler yapmak istiyordum. Şumnu'da Kızılak caminin müezzininin o tüyler ürpertici sesi beni hep kendimden geçirirdi." (Sertoğlu; 1969a: 9)

Romanlarda Ayasofya'nın kiliseden camiye dönüştürülmesi isteği de önemli bir yer tutar. Ayasofya'nın kiliseden camiye dönüştürülmesi Anadolu'ya ve İstanbul'a hâkim olmanın, buraları Türkleştirme ve İslamlaştırmanın mekânsal göstergesi olmuştur. Battal Gazi romanının da Ayasofya'yı gezen Battal Gazi bu isteği dile getirir.

"Ayasofya kilisesine giderek dolaştı. Burasını gezerken dudakları arasından Ne güzel bir cami olur burası... Kelimesi, kelimeleri döküldü." (Sertoğlu; 2007b:81)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında da Osmanlıyı yok etmek isteyen Ruslar cami haline dönüştürülmüş Ayasofya'yı tekrar kiliseye dönüştürmek isterler. Bu dönüştürme isteği Osmanlının o coğrafyadan atılmasının bir sembolüdür.

“Ortodoksluk âleminin en büyük kilisesi Ayasofya İstanbul'dadır. Türkler bugün orasını bir cami olarak kullanıyorlar. Biz Bizans'a hâkim olur olmaz Ayasofya'nın minarelerini yıkacağız. Orasını yeniden kilise yapacağız.” (Sertoğlu; 1977a:268)

Mekânları millet yaşamında önemli kılan diğer bir özellik mekânların hatırlatma yönüdür. Mekânlar biz kimliğinin taşıyıcısıdır ve kendisiyle ilişkiye giren birey biz kimliğini oluşturan geçmişin ruhuyla yüzleşir. Bu yüzleşme adeta bireyin uyanışı ve kendiliğinin farkına varışıdır.

Battal Gazi'nin Oğlu romanında Ayasofya Kilisesi'ni gezen Ali, geçmişini hatırlar ve kendisinin içinde bulunduğu durumdan utanır.

“Ali, bir saat yürüdükten sonra, nihayet Ayasofya meydanına ulaştı. O anda içini garip bir heyecan kaplamıştı. İşte bir zamanlar babası, Bizans'ın yüreği demek olan buraya kadar gelmeye muvaffak olmuştu. Belki şimdi basmakta olduğu yerlere basmış, dolaştığı yerleri dolaşmıştı. Aynı havayı teneffüs etmişti. Gözleri aynı şeyleri görmüştü.

İşte çok şükür o da aynı yere adım atabilmişti. Ancak babasının Bizans'a adım atması ile kendisinin gelişi arasında iyiden iyiye, büyük fark vardı. Babası oraya kılıcının kuvveti ile girmişti. O ise daha Bizans 'a adım atar atmaz aptalca düştüğü bir tuzaktan canını güçlükle kurtarmış ve soyulmuş olarak giriyordu. Arada ne kadar büyük bir fark vardı. Dudakları aralandı ve: “Affet baba!”, diye mırıldandı.”(Sertoğlu; 2007b:34)

Romanlarda milli kimliği hatırlama unsuru ile besleyen diğer önemli mekânlardan biri de mezarlıklardır.”Topluluklar ölülerini anarak kimliklerini onaylarlar. (Asmann; 2001:67). Mezarlıklar yok olmuş cesetlerin değil, ölülerin ruhlarının, maneviyatlarının mekânıdır. Bu mekânı ziyaret eden birey, burada atalarının ölmezlik ruhu ile karşılaşacak ve onların kendilerine miras bıraktığı görevleri devr alacaklardır. Bu mekânlar insana geçmişin gücü ile ortak bir kimlik, toplum adına bir sorumluluk duygusu bağışlayacaktır. Birey bu sorumluluk duygusu ile olgunlaşacaktır. Battal

Gazi'nin oğlu romanında Ali babasının mezarını ziyaret eder. Geçmiş ile yüzleşen Ali olgunlaşır.

“Ali, eskiden Keşiş Kalesi'nde yaşamış; babasını görüp tanımış pek çok kimse ile görüştü. O inanılmaz son rengin bütün tafsilatını öğrendi sonra babasının mezarını ziyaret ederek burada günlerce kaldı.

On gün sonra Eskişehir'e döndüğü zaman bir başka insandı artık... On gün içinde sanki on yaş birden büyümüş, olgunlaşmıştı.(Sertoğlu; 2007b: 7)

Yazar romanlarda mekânsal boyutta da ötekiler ve biz ayrımına ulaşmaya çalışmaktadır. Bizans ve Rusya 'ya ait mekânların hemen hemen hepsi güçlü surlarla çevrilidir. Bu dar mekânlar bozulan sosyal yapının bir göstergesidir. Bu mekânlar, burada yaşayan bireylerin kendilik değerlerinden uzaklaştığının ve milli hissiyatın yok olduğunun bir göstergesi olarak kullanılmıştır.

Romanlarda öteki olarak adlandırılan Bizans ve Rusya da halkın yaşam alanları surlarla çevrilmiştir. Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında bu kısıtlanmış mekânlar anlatılır.

“Ahmet yürürken bir tek şey düşünüyordu.:

Bu netameli yerden bir an önce uzaklaşmak.

Bu işin hiç de kolay olmadığını biliyordu. Çünkü Moskova sokakları gece oldu mu muayyen yerlerdeki duvarların ortasında açılmış kapılar kilitlenirdi. Böylece hırsızlara karşı bir emniyet tedbiri alınmış oluyordu. Gündüzleri kapılar açık bırakıldığından halk istediği gibi sokaklara girer çıkardı. Güneş battıktan sonra ise bir mahallede yaşayan kimse başka bir mahalleye geçemezdi.” (Sertoğlu ;1977b:91)

Mahalle aralarına bile çekilen bu surlar bireyleri biz olmaktan uzaklaştıracak ve yaşanan mekânı fitne ve fesadın kaynaştığı, kokuşmuş yaşam alanlarına dönüştürecektir. Ancak Türklerin yaşadığı yerleşim yerlerinde ise böyle bir sınırlama yoktur. Yaşam alanları daha geniştir. Bu geniş yaşam alanları milli hissiyatın şekillenmesinde de önemli bir rol üstlenir. Yazar ayrıca mekânlardan hareketle aynı inancı paylaştığımız Araplarla da karşılaştırmalar yapar ve Türklerin Araplardan üstün olduğunu anlatmaya çalışır. Arap orduları birkaç kez İstanbul'u kuşatmış ancak başarıya ulaşamamıştır. Battal Gazi romanında bu kuşatmalar hakkında bilgi verilir.

“Araplar bir defa daha Bizans'a ordu göndermişlerdi. Bu ordunun içinde peygamberin dayısı sayılan Ebu Eyyub u Ensari de vardı. Ordu rahatça Bizans önlerine

kadar ilerlemiş, Bizans'ı sarmış fakat şiddetli bir kış ve hastalık yüzünden geriye dönmek zorunda kalmıştı. Bu arada vefat eden peygamberin dayısı Bizans surlarının yakınında bir yere defnedilmişti. Onun mezarı aradan sekiz asır geçtikten sonra ve Bizans Fatih Sultan Mehmet tarafından fetholunduktan sonra bulunmuş, türbesi ve yanı başına da adına izafe olunan Eyyüp Cami yaptırılmıştır.”(Sertoğlu; 2007a:93)

İstanbul'u almaya bu kadar yaklaşan Araplar, şiddetli kış ve hastalıklar yüzünden geri dönmek zorunda kalmıştır. Yazar bu tarihi bilgi ile bu şehrin Araplara değil Türklere vaat edildiğini anlatmaya çalışır. İstanbul'un 1453 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından alınması tüm Müslüman milletler arasında Türklerin önemini arttırmıştır. Mekânsal anlamda İstanbul'a sahip olmak, simgesel anlamda İslamiyet'in bayraktarlığını Araplardan almak anlamına gelir.

Romanlarda doğa tüm içtenliği ile insanları kucaklayan ve öteki olmaktan koruyan kutsal bir mekân olma özelliğini taşır. Roman kahramanlarının öteki olma baskısından kaçarak sığındıkları yer doğadır. “Doğanın en son noktada sığınak imgesi ile algılanması aslında, onun bir parçası olduğunu derin bir yapıda kavramasına da bağlıdır. Zira normal zamanlarda pek fazla önemsenmeyen doğa unsurları, kahramanların başları sıkıştığında kurtarıcı bir külte dönüşmektedir.” (Korkmaz; 2008:184) Doğaya sığınma neticesinde kahramanlar kendilerini anlatacak, kimliklerini ortaya koyacak koşulları yeniden yaratırlar.

Battal Gazi Romanında doğanın bu kurtarıcı ve koruyucu özelliği anlatılır. Babası öldürülen Battal Gazi şehri terk ederek bağ evine taşınır. Böylece sadece yaşanılan anın önemli olduğu şehir yaşamından kurtularak geçmişi ve geleceği ile iç içe olabileceği özgürlük ve içtenlik mekânı doğaya sığınır. Doğanın kucağında Battal Gazi yeniden var olur.

“Battal, bağa çekildikten iki şeyle sonra meşgul olmaya başladı. Bunlardan birincisi annesine teselli vermek ve onu sakinleştirmektir. Zavallı kadının ne derece sarsıldığını pek güzel anlıyordu. Yaptığı ikinci şey ise silah ve binicilik talimi yapmaktır.”

Efelik romanlarında da doğaya sığınma önemli bir yer tutar. Toplumun yok edilmeye çalışan kimlik değerleri adına baş kaldıran efelerin ilk sığınağı doğadır. Özellikle dağlar yüceliği ve aşılmazlığı ile efeleri her türlü tehlikeye karşı korur. Dağların bu özelliği İslamiyet öncesi Türklerde görülen dağ-su kültürünün devamı gibidir.

Köroğlu romanında Bolu Bey’inden intikam almak isteyen Köroğlu babasının vasiyetine uyarak Çamlıbel’e yerleşir.

-Sağ tarafta yüksek bir dağ olacak, görüyor musun?

-Evet baba

-İşte oraya ”Çamlıbel” derler. Bu dağda iyi bir sığınacağın bulunursa çok iyi olur. Başın sıkıştı mı paraya gidersin oranın havası da güzeldir. Suyu da temizdir.” (Sertoğlu; 2008: 18)

Atçalı Kel Mehmet Efe, Kamalı Zeybek de öncelikle şehri terk ederek ormanlara ve dağlara sığınır. Bir içtenlik mekânı olan doğa kendisine sığınanları geri çevirmez ve her türlü kötülükten korur. Efeler de birçok yönden doğaya karşı kendilerini borçlu hissederler ve doğaya karşı derin bir saygı beslerler. Doğa onların kendisine olan bu saygıları neticesinde onlarla adeta bütünleşir. Bu bütünleşme İslamiyet öncesi Şamanist inancın bir devamı şeklindedir. Atçalı Kel Mehmet Efe romanında bu bütünleşme görülmektedir. Askerler tarafından kuşatılan Atçalı güneşten helallik ister:

“Belli olmaz! Belki bir daha göremeyiz güneşi!” Diye mırıldandı. Ona da iyiden iyiye borçluyuz bunca yıl bizi ısıttı durdu.

Güneş de sanki kan ağlıyordu ufukta biriken kan rengi bulutlar arasında hemen kayboldu. (Sertoğlu; 1969b: 319)

Kendisine sığınanları tekrar var eden doğa kimliksizliğin ve köksüzlüğün karşısında ise yutucu ve yok edici özelliği ile ön plana çıkar. Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanın da Osmanlı ordusu tarafında kuşatılan Rus ordusu aynı zamanda doğa tarafından da kuşatılır:

“Rus ordusu şu anda çok nadir bir yerde bulunuyor. Bir tarafı Prut Nehri bir tarafı bataklık... Eğer hemen hücumla geçilecek olursa onları rahatça sarmak ve kısıvrak çevirmek mümkün olur, Paşam. Bir müddet dayanacaklardır. Fakat sonra ister istemez teslim olacaklardır. Çarı da gözdesini de esirlerimiz arasında görebilirsiniz!” (Sertoğlu; 1977a: 361)

Atçalı Kel Mehmet Efe romanında da doğa bu yutucu özelliği ile yer alır. Kimlikli değerler adına baş kaldıran Mehmet Efe’yi öldüren Raşit Bey bir uçurumdan yuvarlanarak ölür:

“– Kabahat Raşit Bey’de Paşam! Emrindeki askerlere o emir vermiş. Teslim olmaları için hiçbir ihtarda da bulunmamış. Buna izin de vermemiş. Durmadan ateş

ettirmiş. Atçalı'nın vücudunda da tam 104 tane kurşun yarası saydık. Emriniz üzerine onu karısıyla yan yana gömdük. Raşit Bey'in vücudu da parça parça idi. Askerlerin ifadelerine bakılacak olursa, Atçalı'nın hakikaten öldüğünü anlayınca sevinçten çıldırmış, koşmaya başlamış, orada bir uçurum olduğunu bilmediğinden yuvarlanıp gitmiş. (Sertoğlu;1969b: 326)

Doğa içinde barındırdığı yaşam ile insanlara örnek olmaktadır. İnsanlar doğadan uzaklaşarak kendilik değerlerini yitirmiş, beşeri arzu ve isteklerin pençesinde sıkışıp kalmıştır. Ancak doğadaki yaşayış bu bozulmuşluğun dışındadır. Bulgar, Sadık romanında Bulgarlar uzun süre Osmanlı idaresi altında huzur içerisinde yaşamışlardır. Ancak Osmanlı İmparatorluğu'nun çeşitli sebeplerle zayıfladığı dönemlerde, dış güçlerin de baskısıyla canavarlaşarak Osmanlı'yı yıkmaya, uzun süre birlikte yaşadıkları komşuları Türkleri katletmeye başlamışlardır. İnsanların bu durumuna karşın aynı topraklarda yaşayan kurt ve köpek hiçbir zaman birbirine zarar vermez. Doğadaki bu uyumlu yaşam insanlar için bir ibret dersidir:

“Kovuğun başına gelince bir de baktık yerlerde didiklenmiş koyun tüyleri, yarısı yenmiş koyun kemikleri vardı. Burası bir kurt yuvası idi...

Kâhyalar şaşırılmışlardı. Bu mandırada hiçbir kurt yoktu. Tek koyun bile boğazlanmamıştı. Hayretten öylece kaldık. İçimizde bulunan ihtiyar kâhya

– A be ne düşünüp durursunuz? Hiç duymadınız mı? Kurt komşusunu yemez. Fukara kurt kancığa da komşuluk hakkını tanımış ve içinde yaşadığı mandıranın hayvanlarına hiçbir şey yapmıyor. Bundan ibret alınmalı...

“İhtiyar kâhya çok haklıydı... Hem de çok...” (Sertoğlu; 1969a: 35)

Kahramanlar kendilik bilinçlerine ulaşmaları adına, ötekiler ile mücadele etme düşüncesini de doğadan alırlar. Atçalı Kel Mehmet Efe baskılar karşısında kaçmayı düşünürken yabancı bir sokak köpeğinin Atça köpeklerinin saldırılarından kaçmadan onlarla mücadele ettiğini görür. Bunun üzerine o da mücadele etme kararı alır:

“Ulen it! Bana yiğitliği, dövüşmeyi öğrettin, dedi. Şimdi artık ne yapacağımı, nasıl davranacağımı biliyorum. (Sertoğlu ;1969b: 15)

Görüldüğü gibi romanlarda üzerinde yaşanan coğrafya vatan kavramıyla özdeşleşmiştir ve artık sıradan bir toprak parçası olmaktan çok uğruna seve seve can verilen Türk Milleti'nin varlığının göstergesi olan bir yapıya dönüşmüştür. Bu coğrafya üzerinde oluşturulan tüm mekânsal unsurlara, geçmiş, inançlar, idealler, gelenekler gibi

değerleri taşıyan simgesel anlamlar yüklenmiş ve milli kimliğin nesilden nesile taşınmasını sağlayan toplumsal belleğin toplanma alanları olmuştur. Doğa ise kendisine sığınanları tüm içtenliği ile kucaklayan, onları ötekinin baskısından koruyan, anlayan yol gösteren, öteki karşısında ise yutan, yok eden bir özellik gösterir. Mekânlar bu özellikleri sebebiyle millet açısından sıradanlıktan kurtularak; yüce, kutsal bir yapıya bürünmüşlerdir.

1.3.2. Dil ve Milli Kimlik

Dil bir millete mensubiyetin en temel göstergesidir. İletişimin gücüyle insanları bir millet çatısı altında toplar. “Dil sayesinde hem fert çevreyi anlamaya başladığından itibaren kendine aynı toplum içinde hissetmekte, hem de toplum diğer toplumlardan farklı olduğunu idrak etmektedir. Böylece dil, ferdi içinde bulunduğu toplumun parçası haline getirirken toplumu da başka toplumlardan ayırarak millet haline getirir.” (Ercilasun; 2009 :1)

Bir milletin geçmişten bugüne gelen tüm deneyim, bilgi ve birikimleri konuşulan dili şekillendirir. “İnsan dili binlerce yılın tecrübe ve birikimini taşıyan çok özel bir vasıta. Her dil farklı bir toplumun tecrübe bilgi ve anlayışını biriktirmiştir. Çok derinde, henüz bilimin öğrenemediği kadar eski tarihte ortaya çıkan dil, daha doğarken belirli bir coğrafyanın ve o coğrafyada yaşayan belirli bir toplumun izlerini taşıyarak doğar. Bulunduğu coğrafyanın iklimi, tabiat şartları, bitki örtüsü, hayvan varlığı dilin muhtevasını şekillendirir.” (Ercilasun; 2009 : 1)

Yine bir milleti millet yapan milli kimlik değerleri ile şekillenen dil, bu kimlik değerlerinin taşıyıcısıdır. Ortak idealler, değerler, deneyimler ve ortak geçmiş nesilden nesile dil yani iletişim sayesinde aktararak varlığını sürdürür.

“Toplumlarda sosyal anlam dolaşımının en önemli biçimi karşılıklı konuşmaktır. Dil sosyal gerçeklik yapısının en asıl biçimidir. Konuşma yoluyla sosyal bir dünya kurulur ve sürdürülür.” (Assmann ;2001:140)

İletişimin gücüyle toplumları millete dönüştüren ve milletin kendilik değerlerini nesilden nesile taşıyarak gelecekteki varlığını sağlamlaştıran dil, bireyleri milli kimliğe ulaştıran önemli bir unsurdur. Bireyler dil aracılığıyla bir millete mensup olduklarını hisseder ve yine önceki nesillerin bilgi, birikim ve deneyimlerine ulaşır. “İnsan

barındırılmış bilgi ve deneyim değerlerinin özel bir adı olan “varlık alanına ancak dil aracılığıyla ulaşır.” (Korkmaz; 2008: 158)

Romanlarında milli bir kimlik oluşturmaya çalışan Murat Sertoğlu da dilin bu gücünden yararlanmıştır. Yazar dilin kendisini adeta Türk milletinin fiziki gücünü destekleyen önemli bir güç unsuru olarak ele almıştır. Battal Gazi romanında babası Hüseyin Gazi’nin intikamını almak için hazırlıklar yapan Battal Gazi ara sıra şehre inerek babasının arkadaşlarıyla görüşür. Onların söyledikleri sözler Battal Gazi’nin intikam hırsını daha da artırdığı gibi milletin içinde bulunduğu kötü durumdan kurtarmak için harekete geçmesini de sağlar. Dil sayesinde Battal Gazi hem geçmişini unutmaz hem de millet adına babasından kalan sorumlulukları yerine getirmek için harekete geçer.

“Battal bazen Malatya’ya iniyor, babasının eski arkadaşlarına rastlıyordu. Bunların, Battal’ı görür görmez hemen gözleri doluyordu. Hüseyin Gazi’nin o şanlı günlerini hatırlamak hepsine de büyük bir acı veriyordu. Onlardan iyi, fakat acı sözler dinliyordu.” (Sertoğlu; 2007a: 17)

Battal Gazi’nin oğlu Ali de babasının intikamını almak için harekete geçtiğinde öncelikle babasını tanıyanlarla konuşur. Bu konuşmalar adeta nesilleri birbirine bağlar ve geçmişin bilgisi geleceğe ışık tutarak kahramanlara kim olduklarını ve yapmaları gerekenleri hatırlatır.

Romanlarda dil ile ilgili olarak görülen diğer bir özellik de düşmanların dillerinin çok iyi bir şekilde bilinmesidir. Bu özellik savaşlarda başarı kazanmak için şarttır. Battal Gazi, Battal Gazi’nin oğlu Ali, torunu Hüseyin, Dilsiz Ahmet, Baltacı Mehmet Paşa gibi bütün kahramanları Türk milletini yok etmek isteyenlerin dillerini bilirler. Bu dilleri bilmek ötekinin tüm özelliklerini, gücünü ve zayıflıklarını bilmek anlamına gelir. Yazar kahramanların hepsinin Türkçe’den farklı farklı dillerde bildiklerini göstererek dilin bir millet ile ne kadar özdeşleştiğini anlatmaya çalışır. Adeta bir milletin konuştuğu dil, o milletin her şeyi ile göstergesi olmuştur.

Battal Gazi’nin torunu romanında dil ötekileşme karşısında yegâne tutunma noktası olarak karşımıza çıkar. “Evrenin boşluğuna bırakılan ruh, ilk önce söze tutundu, sonra kendisini sözde (kelamda) açarak bu ‘tutunma noktası’nı bir oturma mekânına dönüştürdü. Böylece dil, ruhun evi / yuvası barınağı oldu.” (Korkmaz 2008: 158)

Battal Gazi'nin torunu Hüseyin, Bizanslı Yüzbaşı Fedon tarafından kaçırlır. Hüseyin, Bizans İmparatorunun yeğenidir ve tahtın varisleri arasındadır. Bu yüzden Hüseyin'i kaçırmak tam bir Hristiyan olarak yetiştirmek, Türklüğünü unutturmak istenmektedir. Buna ilk önce Hüseyin'e anadilini unutturmak ile başlanır.

“Fedon onun annesinden Rumca öğrenmiş olduğunu görünce daha da rahatlamıştı. Onunla hep Rumca konuşuyordu. Böylece kimse kendilerinden şüphe etmiyordu.

Hem kim şüphe edecekti ki... Geçtikleri yerlerde Türkler pek azdı. Birçok yerde hiç yoktu. Samsun'a varıp da denizi görünce Hüseyin daha sevindi. Hayatında ilk defa deniz görüyordu. Fedon artık ona kendi adı ile değil, Leon diye hitap ediyor, ona asıl adının bu olduğunu söylüyordu. (Sertoğlu; 2006: 56)

Hüseyin bir manastıra kapatılarak tüm dünya ile ilişkisi kesilir. Hüseyin için manastır yeni bir dünyadır. Bu yeni ve küçük dünyanın tek amacı Hüseyin'i Bizanslaştırmaktır. Ancak tüm çabalara rağmen küçük Hüseyin direnir ve ötekiler arasına karışmaz.

“– Geçmişini tamamen unuttu mu?

– Hayır. Kendisiyle meşgul olması için göndermiş olduğun papazdan her gün onun hakkında bilgi alıyorum. Bütün gayretine rağmen ona geçmişini hala unutturamamış. Her gün bu yolda sorular sorup duruyormuş.

– Zamanla bu da geçer.” (Sertoğlu; 2006:209)

Zaman ne kadar geçse de Hüseyin farklı bir millete mensup olduğunu unutmaz. Bizanslı Yüzbaşı Fedon onu manastırdan alarak Vatikan'a götürür ve burada onun Katolik bir prens olarak yetiştirilmesini ister.

“– Bu çocuğu hayatımı tehlikeye atarak kaçıran benim. Annesi Hristiyan bir prenses olduğuna göre bir yıldır kendisine Hristiyanlık telkini yapılmaktadır. Ona dedesinin adı olan Leon adını verdik. Sizin terbiyenizde tam bir Katolik prensi olarak yetişebilir. Belli olmaz, belki de günün birinde varisi olduğu Bizans tahtına da geçebilir.” (Sertoğlu; 2006: 221)

Vatikan gibi Hristiyanlığın her yönüyle kalbi olan bir mekân ve burada yaşanan hayatta Hüseyin'i ötekileştiremez. Battal Gazi'nin Torunu romanında da Hüseyin'in bu kimlik sorgulayışları devam eder.

“Düşünüyordu:

Kimim ben?

Burada işim ne?

Benim memleketim değil burası...

Burada ne arıyorum.

Beni buraya kim getirdi? Niçin getirdi?” (Sertoğlu; 2007c: 1)

Bütün bu sorgulamalar neticesinde Hüseyin bulunduğu yerden kaçmaya karar verir. Bu kaçış Hüseyin’in adeta kendiliğini bulma sürecinin başlangıcıdır. Yazar roman boyunca kahramanın başından geçen olaylarla onun yaşadığı çevredeki insanlardan çok farklı bir kişilik özelliği oluşturduğunu göstermeye çalışır. Roman kahramanı küçük yaşta kaçırılmış olmasına rağmen yaşadığı insanlar ile arasına bir duvar örmüş ve bu insanların yozlaşmış kişilik özelliklerinin tam zıttı, üstün bir kişilik yaratmıştır. Bu kişilik özellikleri her yönüyle Türk kimliğinin aynısıdır.

Yazar romanda Hüseyin’i öteki olmaktan koruyan unsurun ne olduğu ile ilgili sorulara kahramanlar aracılığı ile bir takım cevaplar vermeye çalışır. Bunlardan birincisi yaşadığı çevredeki çocuklara göre Hüseyin’in bir takım üstün fiziki özelliklere sahip oluşudur.

“Çok çevik ve şaşılacak kadar kuvvetli idi. Manastırın içinde boğuşmak, güreşmek gibi şeyler yasaktı ama çocuklar fırsat buldukça gizlice bu işleri yaparlardı. Küçük Pol (ona burada Pol adını vermişlerdir) kendisinden iri arkadaşlarını bile rahatça yere vururdu. Ondan hızlı koşan, uzun ve yüksek atlayan da yoktu. Onun bu çevikliğini istisnasız olarak bütün arkadaşları kıskanırdı.” (Sertoğlu;2007c:7)

Hüseyin’i öteki olmaktan koruyan diğer bir unsur olarak da kökeni üzerinde durulmaktadır.

“Hüseyin’in hayatta olma ihtimali oldukça kuvvetleniyordu. Hapsedilmiş bulunduğu manastırdan kaçmış olması taşıdığı kanın asaletine yakışıyordu.” (Sertoğlu; 2007c:221)

Roman boyunca bu soruların cevabı aranır. Gerçekten de Hüseyin’in kimliğini koruyan herkesten farklı fiziki yapısı mı; yoksa taşıdığı asil kan mıdır? Her iki özellik de küçük bir nebze de olsa etkilidir. Ancak Hüseyin’in asıl tutunma noktası ve ruhunun yegâne sığınağı bunlardan çok farklıdır. Yazar bunun ne olduğunu romanın sonunda Hüseyin’in ağzından okuyucuya duyurmak ister.

Battal Gazi'nin oğlu, Hüseyin ile karşılaşınca onun gerçekten oğlu olup olmadığını anlamak için geçmişi ile ilgili sorular sorar.

“– Peki, çocukluğun hakkında hiçbir şey hatırlıyor musun?

– Bir iki ufak şey aklımda... Ama sisler içinde.

– Haydi bakalım, hafızanı toparla da bunları anlat.

– Anne dediğim güzel bir kadın, bir de beni sık sık atı ile gezdiren bir babam vardı. Beyaz bir atı vardı onun; kocaman bir adamdı. Ama ben onlara başka bir dilden anne ve baba derdim.”

Sonra da dudaklarından Türkçe olarak “anne ve baba” kelimeleri döküldü.” (Sertoğlu; 2007c:346)

Hüseyin'in kendi ana dilinde hatırladığı anne ve baba kelimeleri sembolik bir anlam taşımaktadır. Hüseyin'in varlığının ilk ve öncelikli sebebi annesi ve babasıdır. Ancak roman kahramanı annesini ve babasını aramak amacıyla değil, kim olduğunu bulmak amacıyla manastırdan kaçır. Ben kimim sorusu, insanı milli kimliğe ulaştıracaktır. O halde Hüseyin'in aslında peşinde olduğu milli kimliğidir ve milli kimliği oluşturan değerler de kahramanın varoluşunun sebebi olarak görülür. Bu yönüyle dil bireyin varoluşunun yegâne sebebi olan milli kimlik değerleri ile bağını sağlayan bir unsur olarak önem kazanır.

Romanlarda atasözlerine de önemli ölçüde yer verilmiştir. Atasözleri ataların bilgi, tecrübe ve deneyimlerini dil ile nesilden nesile aktaran önemli unsurlardır. Adeta milletin geçmişten gelen gücünün taşıyıcısı olan dil incileridir. Roman kahramanları her işte bu atalar sözünü kendilerine rehber edinirler. Bu atalar rehberliği onları her zaman başarıya ulaştırır.

1.3.3. Ortak Tarih Bilinci ve Milli Birlik

Tarih bilinci “geçmişin olayları ve kişileri ile bağı koparmamak, hatırlamak ve anlatmak” ile ilgili bir itkidir.(Asmann; 2001: 69). Toplumların millet olma süreçlerinde tarih önemli bir dayanak noktasıdır. “Fert için hafıza ve şuurlu ne ise, cemiyetler için tarih ile menkıbe ve destan odur. İnsanın şuurlu ve hafızası, yaşı ile doğru orantılıdır. Cemiyetin şuurlu ifade eden menkıbe ve destan ile hafızası demek olan tarih de, yine, yaşının verdiği bir hak ve zenginliktir.” (Tural; 1991: 192). Milletler

için tarih bilinci geçmişte var olduklarının ve gelecekte de var olacaklarının bir göstergesidir. Başka bir ifade ile bir milletin oluşumunda tarih çok önemlidir. Milletler bir bütünlük içerisinde varlıklarını sürdürebilmek için geçmişlerini zmsemeli ve bunu nesilden nesile aktararak canlı tutmalıdır. Wolter’in şu sözü de millet yaşamında tarih bilincinin önemini destekler niteliktedir. “Tarih, kralların, generallerin iftliği değil milletlerin tarlasıdır. Her millet geçmişte bu tarlaya ne ekmişse gelecekte onu biçer.”

Ayrıca tarih bilinci bireylerde hatırlama unsuruna bağlı olarak bir kök bilinci uyandırarak millete aitlik bağlarını güçlendirir. “Tarihi hadiseler bağlayıcı bir yapıdadır ve “birlik ve kendine özgülük bilincini destekleyen olayları anlatırlar.” (Asmann 2001: 69) Bir millete mensubiyetin önemli bir unsuru olan milli kimlik değerlerinin tamamı tarihi bir sürecin ürünüdür. şerif Aktaş insanı bir kuyuya benzetir. Bu kuyu onun norm, değer, kabul, zevk, heyecan, üzüntü, sevinç kavramlarında ifadesini bulan özelliklere sahip olduğunu; yani o abidevi kuyuyu bunlarla şekillendirdiğini söyler. (Aktaş; 1996: 105). İşte insanın kimlik yapısını oluşturan bu kuyu kendiliğinden ve birdenbire oluşmaz. Bu tarihi bir süreçte, geçmişin bilgi, birikim ve deneyimleri ile şekillenir. Bireyin kendiliğinin farkına varışı aynı zamanda tarih bilincine sahip oluşuna bağlıdır. Tarih bilinci bireyin geçmişi ile ilişkiye girmesi, yani hatırlama öğesi ile ortaya çıkar. Murat Sertoğlu milli romantik bakış açısı ile kaleme aldığı romanlarında okuyucuyu tarihi ile yzleştirmeyi ve onda tarih bilincini uyandırmayı istemektedir. Eserlerde Türk Tarihinin belirli dönemleri anlatılmıştır. Battal Gazi, Battal Gazi’nin Oğlu, Battal Gazi’nin Oğlu’nun İntikamı ve Battal Gazi’nin Torunu romanlarında Türklerin Anadolu’ya yerleşmeleri ve buraları yurt edinmek için Bizans ile yaptıkları mücadeleler anlatılır.

“O devirlerde, İşlam’ın ve Türklerin Anadolu’yu yeni yeni zorlama devirleri idi. İşlam kuvvetleri, mer’in halifelik devrinde Bizans kuvvetlerini Suriye’de yenmiş, perişan etmişlerdi. İşlam Peygamberinin “Allah’ın Kılıcı” adını verdikleri yiğit komutanı Velit oğlu Halit putperest İranlıları yenerek Irak’ı İşlam devletine kattıktan sonra Suriye’de Bizanslıları yenmiş, oralarını temizlemiş ve Anadolu’ya ilk defa girerek Maraş’a kadar ilerlemişti. Sonradan İran baştanbaşa fetholunmuş, İşlamiyet Horasan ve Türkistan’a doğru hızla yayılmıştı.

O zamana kadar şaman dininde olup, puta tapan Türkler, İşlam dinini severek kabul etmişlerdi. Bunun neticesinde de Türklerin bir kısmı kabileler halinde İşlam

diyarına hicret etmeye başlamışlardı. Doğuştan muharip olan Türkler, hemen iyi bir kabul görüyorlardı. İslam halifeleri onları, Bizans sınırları boyunca yerleştiriyorlardı. Böylece onlar, muhtemel Bizans taarruzuna karşı, İslam ülkesine bir kalkan vazifesi görüyorlardı.

İşte Türklerin Anadolu'ya sızmaları ve yerleşmeleri bu şekilde başlamıştır. Daha sonra da Alparslan, Malazgirt Savaşını kazanarak Türklere Anadolu'nun Doğu kapısını da açmış, Türklerin Anadolu'ya akmalarını bir kat daha da hızlandırmıştı.” (Sertoğlu; 2007a: 60)

Türklerin Anadolu'ya yerleşme sürecinin anlatıldığı bu romanlarda yazar yaşanan olayları neden-sonuç ilişkisi ile tarih süzgecinden geçirerek vermeye çalışır. Bu sayede geçmişte yaşanan olayların geleceği şekillendirdiğini anlatarak okuyucuda tarih bilinci uyandırmak ister. Özellikle İstanbul'un alınması için verilen büyük mücadelelerin sebeplerini ve bu mücadelelerin sonuçlarını bu bağlamda aktarır.

“Araplar bir defa daha Bizans'a ordu göndermişlerdi. Bu ordunun içinde Peygamberin dayısı sayılan Ebu Eyyub u Ensari de vardı. Ordu rahatça Bizans önlerine kadar ilerlemiş, Bizans'ı sarmış fakat şiddetli bir kış ve hastalık yüzünden geriye dönmek zorunda kalmıştı. Bu arada vefat eden peygamberin dayısı Bizans surlarının yakınında bir yere defnedilmişti. Onun mezarı aradan sekiz asır geçtikten sonra ve Bizans Fatih Sultan Mehmet tarafından fetholunduktan sonra bulunmuş, türbesi ve yanı başına da adına izafe olunan Eyyüp cami yaptırılmıştır.” (Sertoğlu; 2007a: 93)

Tarihsellik bağlamında değerlendireceğimiz diğer bir roman olan Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanı ise Osmanlı- Rus ilişkilerini ve Prut Savaşı'nı konu alır. Bu tarihi olaylar da yine neden-sonuç ilişkisine bağlı olarak verilmeye çalışır:

“Yavuz Sultan Selim, Şah İsmail ile çaldıranda savaştığı ve Türklerin mezhep kavgaları yüzünden birbirlerini boğazlamaya başladıkları tarihte Moskova prensleri artık Türklere haraç vermediler. Türklerin kendi aralarındaki meseleleri, savaşları, mezhep kavgaları Rusların çok işine yaradı. Hemen istiklallerini ilan ettiler. İlk Romonof Prensi, Ortodoks kilisesinde Çar olarak takdis ediliyordu.

Bizans'ı kaybeden ve bir asırdan beri Osmanlı oğullarının aciz bir kulu olarak İstanbul'da barınmasına ve yaşamasına lütfen müsaade edilen Ortodoks patriğine bağlı papazlar Moskova'da yeryüzünde tarihe istibdat timsali olarak bir çarlığın temelini atıyorlardı.

Rusya bir arlık halinde kurulunca yavaş yavaş kuvvetlenmeye ve büyümeye başlamıştı. Komşularını birer birer yutacak kadar iştahlı görünen bu arlık, bir müddet sonra Roma'ya sığınmış eski bir Bizanslı Prenses ile akrabalık da kurunca bir kat daha iştaha sahip oldu. Rus arlarının kendilerini Bizans imparatorluğunun bir çeşit varisi saymaları işte ar'ın bu Bizanslı prensesle evlenmesi sonucudur.(...)(Sertoğlu; 1977a: 34)

“(...) Rus için alınacak ilk toprak Türk toprağı, ilk mağlup edilip çökertilerek ulus; Türk milleti idi. Bu Rusların en büyük gayesi idi.” (Sertoğlu; 1977a: 35)

Yavuz Sultan Selim dönemi ile başlayan i çekişmeler Osmanlı İmparatorluğunu giderek zayıflatacak ve bu durum Osmanlı'ya saldırmak isteyen Ruslara cesaret verecektir.

“- İşstanbul'daki elimiz Tolstoy'dan gelen mektubu işte sizlere okudum. Osmanlı devleti tam bir karışıklık içinde... Osmanlı Padişahı Ahmet, hem çok ge; hem de tecrübesiz... Devletin başında bir dirayetli adam yok.

Bir zamanlar bütün dünyayı titreten yeniçeri ocağı bozulmuş, sipahiler küskün.. Ordu kuvvetini kaybetmiş; Osmanlı devletine hücum etmenin tam vaktidir, denizlere açılmak boğazları ele geçirmek Rusya için lazımdır diyorum.” .(Sertoğlu; 1977a:266)

Bulgar Sadık romanında ise, II. Abdülhamit dönemi, Meşrutiyetin ilanı ve 31 Mart Vakası anlatılır.

“ Evet, Abdülhamit hürriyeti ilan etmişti ama bu işin bu şekilde olup biteceği yoktu. Osmanlı devletinin baş düşmanları olan Rum palikaryaları ile Bulgar komitacılarının hürriyetin ilanı ile beraber hemen uslanacaklarını ummak büyük bir safdillikti. Bundan başka ittihatçıların açmak istedikleri ilerleme yolu garbileşme yolu, bilhassa bazı yobazların hiç de işlerine gelmiyordu. Kulağıma bazı camilerden yapılan konuşmalar geliyordu. Kim oldukları pek de bilinmeyen bir kısım hocaların halkı hkmet aleyhine kışkırtmakta oldukları duyuluyordu.

Hele Volkan adıyla çıkmağa başlayan bir gazete açıktan açığa cahil halkı isyana teşvik ediyordu. Bu gazeteye bakılacak olursa din elden gidiyordu. Buna asla izin vermemek lazımdı. Meşrutiyet gvr icadı bir şeydi. Memlekete bu gibi idareler değil şeriat lazımdı.

Esasen bu devirde hürriyet denilen şey halk tarafından hiç de iyi anlaşılmış değildi. Bunun ne olduğunu kimseler bilemiyordu. Her gün bir sürü gazete çıkıyor ertesı

günü de kapanıyordu. Bu gazetelerde şunun bunun aleyhinde son derece ağır yazılar çıkıyordu. Hürriyet denilen şeyin, başkasının hürriyeti ile hudutlandığı henüz bilinmiyordu. Bu kaynaşma elbette bu şekilde devam etmeyecekti. Günün birinde bir şey olacaktı. Fakat ne vakit? Bilinmeyen şey bu idi.

Ben havanın gergin olduğunu hissediyordum. Yalnız sırası gelmişken bir hakikati daha kaydetmek isterim. O da şudur:

Olay bastırıldıktan sonra ve hareket ordusu İstanbul'a geldikten sonra tarihe 31 Mart Vakası olarak geçen çirkin olayı bizzat Abdülhamit'in tertip ve teşvik etmiş olduğu ileri sürüldü. Ben buna inanmıyorum. Eğer ortada böyle bir şey olsaydı daha önceden mutlaka bir şeyler sızardı. Elde bunu teyit eden tek bir delil olsun mutlaka bulunurdu". (Sertoğlu; 1969 a:82-83)

Yine Bulgar Sadık romanında Türk Milleti'nin I. Dünya savaşı sırasında vermiş olduğu büyük mücadeleden ve Türk askerinin gücünden bahsedilir. Bu kahramanca mücadelenin verildiği yerlerin başında Çanakkale gelmektedir.

"- Vahşi ve barbar düşman, dünyanın dört bir tarafından gelip kapımıza dayandı Sadık. Bir ölüm kalım savaşının içinde bulunuyoruz. Çanakkale'de yiğit askerlerimiz dünya harp tarihinin en büyük imtihanını başarı ile veriyorlar. Allah Allah sesleri ile süngü takıp düşman üzerine yürüyen, şarapneller göğüslerini açarak vatan için korkusuzca koşan bu kahramanların arasında senin de isminin geçmesini isterim". (Sertoğlu; 1969a : 173)

Ancak Osmanlı imparatorluğu verdiği tüm başarılı mücadelelere rağmen I. Dünya savaşından yenik çıkar.

"(...) Üst üste girilen çetin savaşlardan sonra memleket tükenmiş en iyi elemanlarını savaş sahalarında şehit bırakmıştı. Müttefiklerimiz dize gelmişlerdi. Düşman kuvvetleri Osmanlı imparatorluğunu ta temelinden sallıyordu(...)." (Sertoğlu; 1969a : 254)

Osmanlı imparatorluğu yenildiğini kabul etmiş ve düşmanla Mondros Mütarekesini imzalamıştı. İstanbul işgal edilmişti. Demek oluyordu ki büyük felaket gelip çatmıştı." (Sertoğlu; 1969a: 255)

Yazar Türk tarihinde önemli bir dönüm noktası olan Kurtuluş Savaşı'nı ise "Mukaddes İsyân" olarak adlandırılır. Çünkü bu savaş Türk Milletinin tüm kutsal

değerleri adına yapılmıştır ve bu mücadele ile yok oldu denilen bir milletin yeniden dirilmiştir.

“Ordularımız düşmanı İzmir’de denize dökmüş, bunca yılın zahmetleri de ilk semeresini vermişti. Sonra da Rafet Paşa İstanbul’a gitti. Vatan kurtulmuş, ben ise biraz canlanabilmişim. Bu sefer yeniden İstanbul’a gittim. Üsküdar Taharri Komiserliği işi yeniden bana verilmişti. Bu sırada Vahdettin de kaçtı. Herkes sevinç içindeyken ve bu büyük kurtuluşu kutlarken ben ve benim gibi bu çetin kavgadan arta kalan arkadaşlarla bu mesut günlerin heyecanı içinde yaşadım.” (Sertoğlu; 1969a : 285)

Yazar özellikle Bulgar Sadık romanındaki bu tarihsel hadiselerle, tarihsel bir coşmuşçuluk yaratmaya ve böylece tarih bilincini güçlendirmeye çalışır.

Romanlarda yazılı tarih ve sözlü – içselleştirilmiş – tarih olmak üzere iki tarih unsuru kullanılır. “Olanın anlatımı tarihsellik bağlamında değerlendirilirken; olması gereken, roman türünün imkânları içerisinde ele alınmıştır.”(Özcan; 2006:1)Yazılı tarih, romanlarda verilen olayları, anlatılan kahramanları daha gerçekçi bir yapıya büründürme amacı ile kullanılmaktadır. Yazar bu tarihi bilgileri romanın akışını keserek vermeye çalışır. Milli romantik duyuş tarzı için önemli olan bu yazılı tarih değil “sözlü” veya “içselleştirilmiş” tarihtir. Yazılı tarih bilimsel verilerin, sözlü tarih ise toplumsal belleğin bir ürünüdür ve toplumun aynasıdır. Sözlü tarih, yazılı tarihin ara boşluklarını dolduran bir yapıdadır. Yazar sözlü tarih ile tarihin kesintisiz akışını gözler önüne sermeye çalışmakta ve bu sürekli akışa bağlı olarak kök bilinci ve milli tarih şuuru uyandırmak istemektedir. “Halbwach’a göre “tarih” toplumsal belleğin tam aksine bir seyir izler. Bellek sadece benzerlik ve sürekliliği temel alırken, tarih farklılık ve düzensizlikleri önemser. Toplumsal bellek, gruba “içinden bakıp, geçmişin görüntüsünü tüm kademelerinde hatırlanabilir biçimde yansıtmayı hedefler ve derin değişimleri reddederken “tarih” bu değişimsiz dönemleri aradaki boşluklar olarak resmin dışında bırakır ve süreç ya da dolaylı olarak değişime işaret eden öğeleri gösteren tarihi olguları sayar. Öte yandan grup belleği daha önce de belirtildiği gibi, kendi tarihinin farklılığı ve tüm diğer grup bellekleri karşısındaki özgünlüğünü vurgularken, tarih tüm bu farklılıkları görmez ve olgularını hiçbir şeyin özel olmadığı, aksine her şeyin her şeye karşılaştırılabilir olduğu, her öykünün diğerine bağlanabildiği ve hepsinin özellikle aynı ölçüde önemli ve anlamlı olduğu tamamen homojen yapıdaki tarihi bir mekânda yeniden düzenler.” (Asmann; 2001:47)

Sözlü tarihin yazılı tarihten ayrılan önemli bir yönü de toplumların benliğinde bir köşeye atılmış, itilmiş olanı geçmiş ile şimdinin kıyasıyla ortaya çıkarmasıdır. Bu sebeple kökleri en eski dönemlere uzanan milli kimlik bilincini uyandırabilmenin en önemli koşullarındandır. Toplumlar sözlü tarihe bağlılığı ile kimliğinden emin olur(Asmann; 2001: 81).

Milletler sözlü tarihlerinin aktarımını birtakım simgesel değerler ve kişiler aracılığıyla yaparlar. Romanlarda Hüseyin Gazi, Battal Gazi, Battal Gazi'nin Oğlu, Battal Gazi'nin Torunu, Ahmet, Bulgar Sadık gibi kahramanlar sözlü tarih içerisinde var olmuş ve tarihi süreçte hiçbir değişikliğe ve kesintiye uğramayan Türk kimliğinin taşıyıcıları olmuştur. Yine romanlarda bu kahramanların kimliksel değerlere ulaşma adına hareket noktaları da geçmişte yaşamış atalarının kimliksel özellikleri olmuştur. Bu kimliksel özellikler yazılı tarih için önemli olan zaman ve mekân değişimlerine rağmen hiçbir değişikliğe uğramamıştır. Oğuz Kağan'a kadar götürülen Türk kimliği ödünclemelerle tüm kahramanlarda aynı şekilde kendini göstermiştir.

Coğrafya ve bu coğrafyada oluşturulan mekânlar sözlü tarihin taşıyıcısıdır. Yazılı tarih için önemli olan bu coğrafya da yapılan savaşlar ve bu savaşların nedenleri ve sonuçlarıdır. Ancak romanlarda verilmeye çalışılan sözlü tarihte bu coğrafya ve mekânlar vatan kavramıyla birleşmiştir. En eski zamanlardan itibaren bu coğrafyada yapılan savaşların tek sebebi vatanın kutsal oluşudur. Sözlü tarih yapılan hiçbir savaşta başka bir neden aramaz ve savaşın kime karşı yapıldığını da önemsemez. Bizans'a karşı yapılan savaşlarda da Ruslarla yapılan savaşlarda da tek amaç vatan toprağını korumaktır.

Dini inanışların anlatımında romanlarda yazılı tarihten çok sözlü tarih unsurlarından yararlanılır. Tarihi belgelerde Türklerin Şamanizm, Manihaizm, Budizm ve son olarak da İslami inanışa sahip oldukları, bu inanışları kabul etmelerindeki nedenler anlatılır. Ancak romanlarda verilmeye çalışılan sözlü tarihte Türklerin birtakım dini inanışlara sahip olduğu, son olarak Türk milletinin yapısına en uygun din olan İslamiyet'i kabul ettikleri ve yine Türkler hangi inanışa mensup olmuşlarsa o inanıştan hiçbir taviz vermeden, inançları için mücadele ettikleri anlatılır.

Görüldüğü gibi Murat Sertoğlu'nun romanlarında yazılı tarihten çok toplumsal belleğin ürünü olan sözlü tarih unsurlarından faydalanılmıştır. Yazar böylelikle okuyucuyu tarihsel kimliği ile karşı karşıya getirir. Sözlü tarihe bağlı anlatılan olaylarda

geçmişle yaşanan an arasında sıkı bir bağ kurulmuştur. Tarih kesintiye uğramayan bir akış gibidir. Kişilerin, zamanın ve mekânın değişmesine karşın geçmişte yaşanan olaylar ile şimdiki zamanda yaşanan olaylar birbirinin aynısıdır. Bu süreklilik düşüncesiyle yazar geçmişi sınıksız bağlanması gereken bir ibret dersine dönüştürür. Geçmiş, şimdinin aynası geleceğin ise aydınlatıcı ışığıdır. Ayrıca bu süreklilik düşüncesi ile milli kimlik daha güçlü ve sağlam bir yapıya dönüşür. Yazar ünlü Türk Mutasavvufu Yunus Emre'nin "Her dem yeniden doğarız, bizden kim usanası" dizisini hatırlatırcasına geçmiş, gelecek ve şimdiki zamanı Türklüğün değişmez ve her dönemde yeniden kendini gösteren üstün özelliklerine bağlı olarak birleştirir.

1.3.4. Din ve Milli Kimlik

Murat Sertoğlu dini milli kimliğin oluşumunda ve sürekliliğinde önemli ve ayırıcı bir unsur olarak kabul eder.

Din öncelikle kimliği şekillendiren en temel yapılardan biridir. Kutsallık ve değiştirilmezlik özelliği ile din, şekillendirdiği milli kimliğinde devamlılığının bir garantisi gibidir. "Din adeta onu benimseyen halkı saran ve yabancı olarak tanımlanan öteki kültür ile sınırlarını belli eden demir bir duvar gibidir." (Asmann; 2001: 195)

Türk kimliğinin şekillenmesinde ve devamında da İslamiyet'in önemi büyüktür. Tarihi bir süreç içerisinde birtakım dini inanışlara sahip Türk milleti son olarak İslamiyet'le tanışmış ve bu inançla adeta ruh ile beden ilişkisi gibi kaynaşmıştır. "Bu yüzden Avrupa'da, İslamiyet bazıları tarafından yanlış olarak "Türk Dini" olarak da tanınmıştır. (Boyunağa;1975: 20) Türkler İslam medeniyetinin yayılma ve yaşamasına hizmet eden milletler arasında çok şerefli bir mevkie sahiptir. Türkler İslamiyet'i kendi vicdanlarına en uygun din olarak benimsemişlerdir. Sonra İslamiyet uğruna savaşmak ve onu korumak vazifesini adeta tek başlarına üzerlerine almışlardır. Murat Sertoğlu'nun romanlarında İslamiyet'in Türkler tarafından var olan kimlik yapısına uygunluğu nedeniyle kabul edildiği anlatılmaya çalışılır

"Emevilerden sonra Abbasi halifeleri iş başına geçince bunlardan Arap olmayan İranlılarla Türklere düşman olmuşlar onları zorla Araplaştırmak için ellerinden geleni göstermişlerdir. Hâlbuki İranlılar olsun Türkler olsun İslamiyet'i bu dini sevdikleri İslam Dini'nin hak dini olduğuna inandıkları için kabul etmişlerdi ve onlar Araplardan yakınlık ve şefkat bekliyorlardı." (Sertoğlu; 2008a : 433)

Hiçbir zorlama olmadan, sevilerek kabul edilen İslamiyet, asıl yapısına dokunulmadan Türkleştirilmeye çalışılır.

“Fakat Arapça bilmeyen Türkler ve İranlılar, Kuran-ı Kerim’i de anlamak, onun sakladığı büyük sırları ve tasavvufi manaları anlamak istiyorlardı. Bunun için Arapça öğrenen ve din hususunda derin bilgiler edinen Türk büyükleri, büyük bir meraklı kitlesi ile çevriliyordu. Çünkü bunlar, kendi dili ile konuşuyorlardı. Hak yolunun, Allah’ın emirlerini, İslam felsefesini halka anlayacakları dille anlatıyorlardı.

İşte ilk tekkelerin kuruluşu böyle olmuştur. Araplar dini bırakmışlar kendilerini sunilik, Şiilik cereyanına kaptırmışlardı. Arap olmayan kitleye, yani Türklerle İranlılara yabancı gözüyle bakıyorlar, onları son derece hakir görüyorlardı.

Türkler ve İranlılar da bunun tabii neticesi olarak kendi aralarına çekildiler. Hakikati, kendi güçleri ile arayıp bulmaya koyuldular. (Sertoğlu; 2008a : 436)

Yazarın İslamiyet ile Türklüğü uzlaştırmanın temelinde romanlarda savunduğu milli kimlik tezinin etkisi büyüktür. Çünkü yazara göre milli kimliksel yapının oluşumunda köken ve tarihi süreç içerisinde değişmezlik esastır. Türkler İslamiyet’i daha sonraki dönemlerde kabul etmişlerdir. Bu inanışın her yönüyle kabul edilişi bu kimliksel yapının tamamen değişimi anlamına gelecektir. Ancak yazar İslamiyet’in Türk kimliğini tamamen değiştirmedigini, kimliksel yapıyla bütünleşerek onu daha üstün bir hale dönüştürdüğünü anlatmaya çalışır. Bu bütünleşmenin en belirgin göstergesi Türkler diğer Müslüman toplumlar arasındaki farklılıklardır. Yazar bu farklılıkları anlatmak için Araplarla Türkleri aynı olay örgüsü içerisinde bir araya getirir ve İslamiyet adına yapılan mücadelelerde bile Türklerin Araplardan farklı ve üstün bir düşünce yapısına sahip olduğunu gösterir. Türkler, Araplardan farklı olarak vatan ve din uğruna yapılan savaşlardan hiçbir fayda beklemezler. Türkler için önemli olan ordunun zaferidir ve herkes bu ordunun sıradan bir neferidir. Ancak şan, şöhret peşindeki Araplar savaşlarda göstermiş oldukları başarılarından bir fayda beklemektedir. Arap ordusu komutanı Müslime kendi emrinde bulunan Sadun’un Bizans’ı ele geçirmesini kendi yerini alacağı korkusuyla istemez:

“-Bizlerden yardım istemediğine göre bu işi rahatça yapabileceğinden emin. Bütün şeref onun olacak. Biz ise sadece yorulmuş bulunacağız. Bizans’a aldıktan sonra halife onu mutlaka serdarlığa tayin eder.”(Sertoğlu; 2007a: 180)

Çok büyük hazineler bile Türkleri gaza fikrinden vazgeçiremezken Arapları etkilemektedir.

“...Bizans’ı ele geçirip de ne yapacaksınız? İstanbul’un rutubetli iklimine siz dayanamazsınız. İmparatorumuz buna karşılık size güzel bir teklif yapıyor. Şu anda teknil Bizans hazineleri emrinizdedir.

Bizans elçisinin sözleri birçok kişinin iyiden iyiye ilgisini çekmişti. Laf değil, imparator sulh için dillere destan olan Bizans hazinelerini gözlerinin önüne seriyordu. Hemen hararetli konuşmalar başladı. Konuşmanın asıl konusu sulh karşılığında Bizans’tan alınabilecek paranın miktarı etrafında oluyordu. İşte tam bu sırada Battal Gazi içeri girdi. Ne olduğunu neler konuşulduğunu öğrenir öğrenmez dayanamadı. Bizans elçisine döndü.

-Biz buraya dilenmek için, zafer kazanmak için geldik, dedi. Bizim sizin altınlarınıza, hazinelerinize asla ihtiyacımız yoktur. Bizi hiçbir şekilde kandıramazsınız. İmparatorunuz Leon bizi bir defa kandırdı. Ama ikincisinde kandıramayacaktır. Sizin için yapılacak en doğru şey şehri bize teslim etmektir.” (Sertoğlu; 2007a :172)

Murat Sertoğlu’nun romanlarında İslamiyet’in Türk kimliğine en büyük tesiri gaza ve cihat anlayışıdır. Türklerde öteden beri var olan vatan ve millet için savaşmanın kutsallığı inancı İslamiyet’le mübarek bir şeref olmuştur. Roman kahramanları vatan ve millet sevgisini her şeyden üstün tutar ve bu uğurda şehit olmak onlar için her şeyden üstün bir şereftir. Battal Gazi romanında Keşiş Kalesi Bizans ordusu tarafından kuşatılır. Arkadaşlarının kaleden kurtulması için Battal Gazi tek başına Bizans ordusuna hücum eder.

- Maksudımın sizlerle, senin ordunla tek başına savaşmak olduğunu söyledim ya
- Adamların geride, pusuda bekliyorlar değil mi?
- Onlardan size ne? Savaşacak ben değil miyim? Haydi adamlarına hücum emrini ver de harekete geçsinler! Yoksa ben hücumla geçiyorum.
- Eğer ciddi isen bu bir intihar...
- Hayır, gaza... Din, devlet ve memleket uğruna ölmenin manası budur.”
(Sertoğlu; 2007a : 322)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında da vatan uğruna savaşmanın öneminden bahsedilir ve vatana hizmetin son noktasının ise şehitlik olduğu söylenir.

Rusların işkenceleri altında bir gözünü kaybeden Tatar, Baltacı Mehmet Paşa'nın ısrarına rağmen tedavi olmak istemez.

“– Benim bir şeyim yok... Gözlerimden birini kaybettiğim vakit önce buna çok üzülmuştüm. Fakat yaram da iyileşme yolunda. Esasen inandım ki bir kafaya bir göz yeter! İzin verin de emrinizde gaza edeyim. Belki bize de şehitlik rütbesi müyesser olur.” (Sertoğlu; 1977a : 330)

Şehitlik ve gaza inanışıyla üstün bir hale dönüşen vatanseverlik Türk kimliğini ötekilerden ayıran ve tüm ötekilere üstün kılan bir özelliktir. Türkler bu yönüyle tüm dünya milletlerinden farklıdırlar. Tüm dünya vatanseverliği ve bu uğurda şehit olmayı Türklerden öğrenir.

Şehitlik anlayışı efelik romanlarında daha farklı bir özellik gösterir. İçteki ötekilere ve bunların yok etmeye çalıştığı milli benlik değerlerini koruma adına yapılan mücadeleler neticesinde ölmek de şehitlik mertebesine ulaşmaktır.

“ Kanlı elini birden ufka doğru çevirdi. Yüzünde çılgınca bir sevincin izleri görünüyordu.

-Bak, bak Emir! İşte altın merdiven! Gökten indi... Bizi bu fena dünyadan, fena insanlardan kurtaracak merdiven! Haydi çıkalım! Altın merdiven o kadar yakın ki...(Sertoğlu; 1969b : 325)

Türkler vatanlarını korumak ve İslamiyet'in yayılmasını sağlamak dışında hiçbir sebeple kan dökmezler. Ayrıca fethettikleri yerlerdeki halka da kötü davranmazlar. Bu özellikler Türklerin İslamiyet'le ne kadar bütünleştiklerinin göstergesidir. Türk milleti tüm savaşlarını Kuran-ı Kerim'deki ayetlere dayanarak yapmışlardır. Bakara Suresi 190. Ayette buyrulmaktadır ki:

“(Ey Müminler) Sizinle çarpışan (düşman) larla (korunmak için) Allah yolunda siz de çarpışın. (Fakat) Haksız taarruz etmeyin. Çünkü Allah haksız taarruz edenleri sevmez.” (Bakara Suresi, Ayet. 190)

“Eğer Müşrikler (şirkten ve muharebe etmekten) vazgeçerse muhakkak ki Allah, (tövbe edenlerin) geçmiş günahlarını affeden ve bağışlayandır.”(Bakara Suresi, Ayet. 192)

Romanlarda Türklerin bu özellikleri de dile getirilir. Battal Gazi tövbe eden Hamer'i affeder.

“– Mademki iman ediyorsun, sana hayatını bağışlıyorum, dedi. İnşallah bu doğru yoldan sapmazsın artık. Kılıcını al ve kınına sok! bundan böyle artık seninle kardeş sayılırız.” (Sertoğlu; 2007a : 75)

Romanlarda birtakım kimliksel özellikler dini inançlarla birleştirilerek verilir. Bu şekilde bir birleşim kimliksel değerleri inancın gücüyle değiştirilemez yasalara dönüştürmektedir. Milli kimlik bu bütünleşmeyle nesilden nesile değişmeden aktarılacaktır. Türklerin yalan söylememeleri ve verdikleri sözde ne pahasına olursa olsun durdukları romanların tümünde anlatılmaya çalışılır. Yazar bu özelliği kimi zaman İslami inanış çerçevesinde vermeye çalışarak bu özelliği değiştirilemez bir niteliğe büründürür. Battal Gazi’nin Torunu romanında bu tarz yaklaşım görülmektedir.

“Sözünde durmak bizim dinimizin esasıdır. Yalancılık ise en büyük günahdır.” (Sertoğlu; 2007c : 288)

İslami inanışla yasaklanan diğer bir özellik de şarap içmek ve domuz eti yemektir. Bu özellikler ötekiler içinde her zaman ayırt edici bir özellik olarak varlığını gösterir. Battal Gazi’nin Oğlu romanında yakalanan iki esirin Türk oldukları Şarap içmemelerinden ve domuz eti yememelerinden belli olur.

“–Türk oldukları nereden belli olmuş?

- Şarap içmemelerinden ve domuz eti yememelerinden! Sonra Türk dili ile yazılmış kâğıtlarda bulunmuş. Zaten itiraf ediyorlar.” (Sertoğlu; 2007b : 138)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında da Türklerin bu özellikleri dile getirilir.

“– Türkler şarap içmezler mi?

– İçmezler ya... Domuz eti de yemezler.

– Neden?

– Dinleri bunu yasak etmiş onlara...” (Sertoğlu; 1977a : 225)

Dinin romanlarda yer alan diğer önemli bir özelliği de kahramanlara güç veren, onları rehabilite eden bir yapıda olmasıdır. Atçalı Kel Mehmet Efe romanında Atçalı Kel Mehmet Efe, herkesin kendisini terk ettiği ve askerler tarafından kuşatıldığı en umutsuz döneminde camiye gider. Burada adeta ruhu temizlenir ve bütün sıkıntılarının korkularından arınır.

“Evlerinin bulunduğu sokağa sapmadan önce her zaman uğradığı caminin hizasına gelmişti. Buraya sık sık uğrar namazını kılardı. Karabaş da her zaman kendisini dışarıda beklerdi.

İçeri girdi, camide kimsecikler yoktu. Hâlbuki namaz vakti idi. Ne imam, ne müezzin, ne köylü!

Ümitsizliğe düşerken bir ses duydu. Döndü baktı, caminin her zamanki yaşlı imamı da içeriye girmişti. Bembeyaz saçlı nurani yüzlü ihtiyar imam.

Atçalı’yı görünce gülümsedi:

- Hoş geldin evlat!
- Hoş bulduk imam efendi.
- Galiba bugün senden başka cemaat olmayacak!
- Bilmem ki nerede bunlar?
- Evlerinde olacaklar! Haydi, biz ibadetimizi yapalım. O önde, Atçalı arkasında öğle namazını kıldılar.

Namazdan sonra Atçalı:

- Bana biraz Kuran okur musun Hoca Efendi?, diye sordu.
- Sen istedikten sonra nasıl okumam.
- Allah senden razı olsun! Yasin Süresini oku!

Mihrapta karşı karşıya diz çökmüş oturuyorlardı. Yaşlı imam Yasin Süresini yanık sesiyle başından sonuna kadar okudu. Atçalı onu en derin bir huşu içinde dinliyordu. Bu sırada gözlerinden sıcak yaşlar sızıyor, ruhunun adeta temizlendiğini, ferahladığını hissediyordu.

Evet, şimdi çok başka türlü olmuştu. Üzerindeki kötü düşüncelerinin hepsini atmıştı.” (Sertoğlu; 1969b : 314)

Bulgar Sadık Romanında da Anadolu düşmanlar tarafından kuşatılmıştır. Bu durumda eli kolu bağlı olan Bulgar Sadık en sıkıntılı gününde camiye giderek namaz kılar ve ardından Kur’an dinleyerek rahatlar.

“Bir sabah erkenden camiye gitmiştim. Namazdan sonra da hemen eve dönmeyerek orada kaldım. İçimde Kur’an dinlemek için kuvvetli bir istek hâsıl olmuştu. Camide de genç bir hafız vardı. Sesi de çok güzeldi. Sabahları namazdan sonra bir iki saat Kur’an okurdu.” (Sertoğlu; 1969a :256)

Görüldüğü gibi camilerde yapılan ibadetler kahramanların bir heyecan ve iç huzuru duymalarına sebep olur. Aslında bu ibadetler kişinin kendi vicdanı içinde yaptığı muhakemelerdir. Ayrıca yapılan ibadetlerin en huzur verici yanı güzel sesli müezzinlerin okudukları Kur'an-ı Kerim'dir. Burada da yazarın, Ziya Gökalp'in "Dinde Türkçülük" görüşünü desteklediğini söyleyebiliriz. Ziya Gökalp'e göre "Dini hayatımıza daha büyük bir heyecan ve iç huzuru vermek için, gerek tilavetler hariç tutulmak üzere Kur'an-ı Kerim'in ve gerek ibadetlerle ayinlerden sonra okunan bütün yakarışlarla, Allah'a yalvarışın ve dini öğütlerin Türkçe okunması lazımdır." (Gökalp 1987:178)Dinde her yönden Türkleşmeyi savunan Ziya Gökalp tilaveti yani usulüne göre Kur'an-ı Kerim okumayı bunun dışında bırakır. Çünkü bu okunuştaki ahenk ve şiirsellik Türk kültürüyle büyük bir uyum içerisinde.

Romanlarda İslam Dini'nin esaslarından olan kaza ve kadere iman da önemli bir unsur olarak yer alır. Tüm benliği ile İslamiyet'le bütünleşmiş olan Türkler her şartta mukadderata boyun eğmiş ve tevekkül etmişlerdir. Bu tevekkül her şeyi Allah'tan bekleme şeklinde değildir. Türkler bu inanışla her türlü zorlukla mücadele etme gücünü kendilerinde bulmuşlar en kötü zamanlarda bile sabır ve sessizliklerini korumuşlardır.

Battal Gazi romanında Bizans'ın büyük bir ordu ile saldırıya geçtiği haberini Battal Gazi tam bir tevekkül ile karşılar.

"-Bizans imparatorunun kuvvetli olduğunu inkâr etmek yanlıştır. Ancak kuvvetli olmak başka istediği şeyi yapmak başkadır. Müslümanlar çok zayıf iken bile mağrur Bizans ordularını Suriye'den, Filistin'den ve Mısır'dan kovmuş değiller midir? Onları sayıca pek az oldukları halde yenilgiden yenilgiye uğratmadılar mı? Bizans İmparatoru Malatya'yı almak yıkmak taş üstünde taş bırakmamak isteyebilir. İstemek başka yapabilmek başkadır. Biz hiç korkmadan önce Allah'a sonra kendimize güvenmeliyiz." (Sertoğlu; 2007a : 57)

Bu inanış Türkleri ölüm karşısında bile korkusuz bir hale getirmiştir. Bulgar Sadık romanında bu korkusuzluk anlatılır.

" Ölümünden korkmak kadar budalaca bir şey olmaz. Alın yazımız ne ise o olur." (Sertoğlu; 1969a : 183)

Yazar romanlarda Bizans ve Rusya'daki dini durumdan bahseder. Ötekiler konumundaki bu milletler ile Türk Milletinin dine yaklaşımı çok farklıdır. Bu milletlerde din, ülkeyi yönetenler ve askerler tarafından alay edilen, papazlar için bir

kazanç kapısı olan, halk için ise papazların korkutmaları ile istemeden de olsa bağlanılan bir yapıdadır.

Battal Gazi romanında Bizans'taki dini anlayıştan ve dinin çıkarlara alet edilişinden bahsedilir.

“- Hepinizin dini ticarete döktüğünün farkındayım. Müstakil olmak isteyişinizin sebebi de budur. Kimsenin işinize karışmamasını hesaplarınızı kontrol etmemesini istiyorsunuz... Mesele budur. Hepiniz kiliselere yapılan vakıfları kendi mallarınız imiş gibi kullanıyor, hatta bunları şahsi menfaatler karşılığında büyük kârlar elde ederek çok düşük fiyatlara kiraya veriyor yahut satıyorsunuz. İçinizde kilise bile satanlar var. Birçoğunuz sırf vergi vermemek için papaz mesleğini seçtiniz. Kiliseye bile uğramayarak rahat rahat şarap ve domuz ticareti yapıyorsunuz. Hatta kadın ticareti ve esircilik bile yapıyorsunuz. Bunu inkâr edebilir misiniz?”(Sertoğlu; 2007a : 84)

Yazar bu karşılaştırmalardan hareketle Türk milletinin İslamiyet ile bütünleşmiş yaşam tarzını daha sağlam bir yapıya sokmaya çalışmaktadır.

II. BÖLÜM

2. BİZ VE ÖTEKİNİN ÖZELLİKLERİ

2.1. Milli Kimlik İnşasında Bize Ait Özellikler

Yazarın eserlerinde geniş bir şahıs kadrosu bulunmaktadır kahramanların büyük bir çoğunluğu Türk Milleti'ne mensuptur. Diğer milletlere mensup kişilerde romanda önemli bir yere sahiptir.

Türk Milleti'ne mensup kahramanlar milli değerleri ve İslami İnanışın tüm özelliklerini taşıyan, beşeri arzu ve isteklerden uzak, yaptığı her işte “Allah rızasını ve millet saygısını” düşünen kişilerdir. Romanlarda kahramanlık ön planda tutulur. Kahramanın bir fert olarak psikolojik tahlili yapılamaz. Bu kahramanlarla yazar Türk Milletinin “milli benlik” ve “milli kimlik” özelliklerine ayna tutmaya çalışır. Kahramanlar adeta Türk Milletinin birer temsilcisidir. Yazar her olay halkasında kahramanların bu özelliklerini gözler önüne serer.

Battal Gazi serisinin ilk romanı olan Battal Gazi Romanı'nda yazar her Türk'ün kişilik ve düşünce özellikleri açısından birbirinin aynı olduğunu anlatan bir olayla başlar. Aslında bu olay ötelerden gelen “Ey Türk! Titre ve kendine dön! seslenişi gibi Türk insanın gücünü gösteren ve isterse neleri başarabileceğini anlatan bir sesleniştir.

Battal Gazi'nin babası Hüseyin Gazi bir av sırasında güzel bir ceylanın peşine düşmüş ve arkadaşlarından çok uzaklaşmıştır. Bu sırada duyduğu bir sesle irkilir:

“Hey, Hüseyin Gazi! Teslim ol’...”

Bu sözü duymasıyla beraber atının dizginlerini çeker. Etrafa şöyle bir bakındığı zaman, hemen hemen her ağacın arkasında birkaç silahlı adamın çıkarak kendisine doğru yaklaşmakta olduklarını görür. Kıyafetlerinden Şemas'ın muhafızları oldukları kolayca anlaşılıyordu. İşte o anda arka tarafta Şeması atının üzerinde görülmüştü. Şimdi o kendisine seslenenin de o olduğunu anlamıştı.

O durunca ceylan son bir hamle ile ormanın kuytu bir köşesine atılmış gözden kaybolmuştu. Hüseyin Gazi kızmıştı şimdi...

-Tam avı ele geçirecek iken neden önüme çıktınız? Ne istiyorsunuz?

Amoryon Kalesi muhafızları, uzun mızraklarını uzatarak Hüseyin Gazi'nin etrafındaki halkayı hızla daraltıyorlardı. Çoğu zırhlı idi. Sayıları yüzden aşağı değildi.

Şemas cevap verdi:

-Teslim olmanı istiyorum. Atından in! Kılıcını ve yayınla oklarını yere at.

Her şeyin başı sensin! Seni ortadan kaldırdıktan sonra Malatya Bey'i yeniden bize haraç vermek zorunda kalacaktır. Çünkü senin gibi bir serdar bulamayacaktır.

-Çok yanlış!... Çünkü her Türk benim kadar serdarlık yapabilir!(Sertoğlu; 2007a : 7)

Yazar bu sahne ile Türk milletinin her ferdinin milli benlik değerleri ile yoğrulmuş milli kimlik özelliklerine sahip olduğunu ifade etmeye çalışır. Romanlarda yer alan kahramanlar da zaman ve şartlar değişse de duyuş, düşünüş ve hayata bakışları ile birbirinin aynı kişilik özelliklerine sahiptirler. O halde bu milletin her ferdi aynı milli kimlik unsurlarını taşımaktadır. Battal Gazi, Ali, Dilsiz Ahmet, Bulgar Sadık değişen şartlar içerisinde hep aynı milli bilinçle hareket ederler. Bu kahramanların varoluşunun yegâne sebebi millet ve vatan sevgisidir. Yine Abdülislam ve Baltacı Mehmet Paşa da değişen olaylar ve şartlara rağmen milli benlik değerleri ile bütünleşemeyen ihtiraslarının esiri olmuş kişileri temsil eder.

Milli değerlerin şekillendirdiği bu ortak kimlik özellikleri Türk milletinin varoluşundan bugüne her geçen zamanda daha da mükemmelleşerek varlığını korumaktadır. Yazar milli kimliğin kökenini Türk Milleti'nin en uzak geçmişine Oğuz Kağan'a kadar götürmeye çalışır. Roman kahramanlarından Battal Gazi birçok özelliği ile Oğuz Kağan'ı hatırlatmaktadır.

“Cafer doğduğu gün bile ele avuca sığmayacak kadar iriydi. Sekiz aylıkken yürümüştü. Bir yaşına bastığı zaman iki yaşındaki çocuklardan daha gösterişli olmuştu.

Beş yaşında iken kimse onun beş yaşında bulunduğuna inanmıyordu. On yaşındaki çocuklar kadar kuvvetli şaşılacak bir rahatlıkla ata biniyordu. Yedi yaşına bastığı zaman hem okuyor hem de yazıyordu. İyi bir silahşor olan Tevabil ona bu yaşta silah kullanmasını öğretmeye başlamıştı. Babası Hüseyin Gazi de ona kölesinin bilmediği hamleleri gösteriyordu.

On yaşında bayağı bir delikanlı gibi görünüyordu on iki yaşına vardığı zaman, kuvveti Malatya'da söylenir olmuştu. Artık akınlarda babasının yanında bulunuyordu. At sürmekte, kılıç kullanmakta hiçbir yiğitten aşağı değildi. On beş yaşına gelip de bıyıkları terlemeye başladığı zaman ise Malatya'da onun kuvvetinde ve iriliğinde delikanlı bulunmuyordu.”(Sertoğlu; 2007a : 13)

Her Türk'ün benliğinin özünde bulunan bu ortak kimlik özelliklerinin farkına varılmasının bir takım koşulları vardır. Her şeyden önce bireyin “biz” e bütün benliği ile bağlanması “ben”i “biz” ile birleştiren ortak kural ve değerlere, yaşanmış geçmişe ortak bilgi ve algılayışa sahip olması gerekmektedir.

Battal Gazi romanında kahramanı “biz”e ulaştıran temel nokta geçmiştir. Adeta geçmiş geleceğe yön veren ve geleceği aydınlatan bir ışıktır. Battal Gazi babasının düşman tarafından haince öldürülüşünü hiçbir zaman unutmaz. Geçmişin hafızası ile “ötekinin” karşısında “biz” olarak durur.

“Yüreğinde tam bir yıldır yaşattığı intikam ateşini söndürmenin vakti gelmişti. Malatya Beyi ve onun serdari babasının bunca yıldan beri yapmış olduğu hizmetleri unutmışlardı. Ama o bunu bir an bile unutmuş değildi.”(Sertoğlu 2007a : 16)

Geçmiş roman kahramanlarını “bize” ulaştıran ve “biz” in gücüyle onları olgunlaştıran bir etkiye de sahiptir. Geçmiş'in her anı ataların bilgi ve tecrübeleri ile doludur. Bu bilgi ve tecrübeler kahramanları toplumsal ruh ile karşılaştırır ve onlara toplum adına çeşitli sorumluluklar yükler. Battal Gazi'nin oğlu babasının mezarını ziyaret ederek geçmişi ile yüzleşir.

“Sonra babasının mezarını ziyaret ederek burada günlerce kaldı on gün sonra Eskişehir'e döndüğü zaman başka bir insandı artık. On gün içinde sanki on yaş birden büyümüş ve olgunlaşmıştı.”(Sertoğlu; 2007b :7)

Roman kahramanlarından Bulgar sadık ise Türklüğü ve İslamiyet'i sonradan kabul etmiştir. Ancak Türk milletine bütün benliği ile bağlanmıştır. Bu kuvvetli aidiyet hissi onu “biz” ile ve “bizi biz yapan” değerlerle bütünleştirmiştir. Türk milletine ait bütün kimlik özelliklerini onda görmemiz mümkündür.

“Kendimi daha fazla tutamadım. Hüngür hüngür ağlamaya başladım. Benimle yakından ilgilendi. Ona Sandaneski'nin kahpeliklerini ve geçen bütün ömrümü anlattım. Türklüğe ve Müslümanlığa karşı olan sevgim ve bağlılığım onu çok mütehasız etti. Oturdu ve bana şimdiye kadar gecen bütün hayatının boş ve manasızlığını anlattı. Sonunda ayağa kalktık. Beni sımsıkı omuzlarımdan tutup gözlerime baktıktan sonra:

-Bak Stoyan şimdi bana cevap ver bundan böyle bizim ülkelerimiz uğruna yaşamayı, bizim ülkelerimiz uğruna savaşmayı ister misin? Kısacası Türk ve Müslüman olur musun?

Kulaklarıma inanmıyordum...

Ne diyeceğimi, ne yapacağımı şaşırmıştım. Ayağa fırlayıp senelerce adam öldürmüş olan kollarımı, bu cesur ve temiz yürekli Türk'ün boynuna doladım. Beraber ağlıyorduk.”(Sertoğlu; 1969a : 44)

Görüldüğü gibi yazar romanlarında kahramanlarından hareketle milli bir kimlik oluşturmaya çalışmaktadır. Oluşturulmaya çalışılan Türk kimliği kökleri ile en eski zamanlara, Oğuz Kağan'a kadar uzanmaktadır. Ancak benliğin özünde var olan bu kimlik öyle kendiliğinden ortaya çıkmaz. Bu tam anlamıyla bir idrak meselesidir. Türk kimliğinin oluşumu, milli ruh ile bütünleşmeye, milletin yakın ve uzak geçmişini bilerek ve bu geçmişi hareket noktası olarak milletin ortak ideallerini gerçekleştirme isteği ile ortaya çıkar. Romanlarda oluşturmaya çalışılan Türk kimliği ile sadece geçmiş ile övünme amacı güdülmez. Yazar bu kimliksel özellikleri okuyucuya aktarmak ister. Bu sayede okuyucunun kafasındaki “biz kimiz, nereden gelmiş, nereye gideriz”.(Güvenç; 2008:5) sorularına da bu milli kimlik özellikleri ile cevap verir

Romanlarda oluşturulmaya çalışılan Türk Kimliği vatan sevgisi, kahramanlık doğruluk ve güven gibi değerler etrafında şekillendirilmeye çalışılır. Ayrıca göçebe yaşayışın bir devamı olarak atlar da romanlarda yer alan önemli bir unsurdur.

2.1.1. Vatan Sevgisi

Romanlarda Türk milletinin kökeni eskilere dayanan en temel özelliği vatanseverliğidir. Vatan kavramı kutsal bir nitelik arz eder. “ Eski Türklerde vatani ahlak çok kuvvetli idi. Hiçbir Türk, İl'i yani milleti için hayatını ve en sevdiği şeylerini feda etmekten çekinmezdi. Çünkü İl Gök Tanrı'nın yeryüzündeki gölgesiydi. Gök Tanrı Türklerce pek uğurlu olan Aşk gecesinde bir altın ışık olarak yeryüzüne inmiş, bir bakireyi yahut bir ağacı gebe kılarak bu kutlu ilin üremesine sebep olmuştu. İl'in oturduğu yere yurt veya ülke denilirdi. Türk nereye gitse asıl yurdunu unutmazdı, çünkü atalarının mezarı oradaydı. Çocukluk çağı, baba ocağı, ana kucağı hep orada bulunuyordu.”(Gökalp; 1987:153) İyi silah kullanan, ata iyi binen bahadır bir millet olan Türkler, vatan uğruna seve seve canlarını feda ederler. İslâmiyet öncesindeki bu vatan anlayışı ve sevgisi, İslâmiyet sonrasında kurulan Türk devletlerinde güçlenerek varlığını devam ettirmiştir. İslamiyet'in kabulü ile cihat ve şehitlik anlayışına bağlı olarak Türkler fiziki güçlerini manevi güçle birleştirmiştir. Özellikle şehitlik her Türk

için erişilmesi gereken en yüce bir rütbe olmuştur. Roman kahramanlarının hepsi bu erişilmesi güç rütbenin peşindedir. Din ve vatan uğruna yapılan savaşıra kahramanlar adeta düğüne gider gibi giderler:

“On gün sonra ise her şey hazırlanmış bulunuyordu. Beş yüz akıncı Türk, yağız atlarının üzerinde, Ömer Bey’in konağında toplanmıştı.

Yerinde duramayana, durmadan eşinen, şaha kalkan, kişneyen atlar mı yoksa binicilerimi daha sabırsızdı bilinmezdi. Bu sırada Battal Gazi, Ömer Bey’e veda ediyor, çocuklarını ona emanet ediyordu.

Ne kadar da aceleci idi. Gözlerini neden devamlı olarak ondan kaçıyordu? Sanki ateş üzerinde yürüyor gibi idi.

Merdivenleri uçar gibi indi. Kapının önünde kendisini bekleyen sevgili atı Aşkar’a nasıl atladığını ve onu nasıl bir anda dörtmala kaldırdığını gözle takip etmek bile ne kadar zordu!

Tuğlar, bayraklar havaya kalkmış ve rüzgârlarla yarışarcasına öne doğru eğilmişti. Bütün Malatya halkı tekbirlerle onları selametliyordu.

Onlar çoktan rüzgârları yenmişler, önlerine katmışlar ve arkalarında kaldırdıkları tozları bırakarak, atlarını sürerekten bir masal, bir fırtına gibi akıp gitmişlerdi” (Sertoğlu; 2007a : 259)

Bu akıncıların tek amacı şehit olmaktır. Söz konusu vatan olunca bu uğurda ölmek en büyük şereftir. Bulgar Sadık romanında Sadık kendisine verilen zor görevi vatan uğrunda ölmeyi bir şeref sayarak hemen kabul eder.

“Benim şahsımın en ufak kıymeti yoktur paşam. Üstelik vatan için ölmek kadar şerefli ne var? Bu işi hemen üzerime alıyorum.” (Sertoğlu; 1969a : 107)

“ Ölümden korkmak kadar budalaca bir şey olamaz. Alın yazımız ne ise o olur... Vatan uğruna şehit düşmek kadar insanı yücelten bir şey var mıdır.”(Sertoğlu; 1969a : 183)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında da Ruslar tarafından ele geçirilen Tatar konuşarak vatanına ihanet etmektense ölmeyi tercih eder.

“- Bir Türk olarak bu işe baş koymuşum. Bütün bilgileri aldığım kimseler, ben öldükten sonra onları bir başkası ile lüzumlu yerlere kolayca ulaştırabilirler.

-Ama sen öleceksin!

-Ben öleyim ne çıkar bundan? Vatanım sağ olsun” (Sertoğlu; 1977a :315)

Roman kahramanları vatan için yaptıkları hizmetlerden maddi karşılık beklemezler. Vatana hizmet kahramanın varoluş sebebi, onun hayattaki en önemli görevidir. Roman kahramanlarından Battal Gazi göstermiş olduğu üstün hizmetlerin Halife'ye iletilmesini istemez.

“ – Bütün bu yaptıklarını Bağdat Halifesine yazdım. En son hizmetini de yazacağım.

-Bence bunlara hiç lüzum yok... Bir ordu da herkese düşen ödevler, hizmetler vardır. Bir ordunun her ferdi, zafere yardım için elinden gelen her şeyi yapmalıdır. Bunu yapmak vazifesidir. Benim yaptığımda bundan ibarettir.” (Sertoğlu; 2007a :156)

Bulgar Sadık romanında da Sadık yaptığı işlerden hiçbir karşılık beklemez. Kendisine takılan şeref madalyalarını kabul etmez.

“Ama ben bunu bile kendime çok buluyordum nihayet ödevimi yapmıştım o kadar...” (Sertoğlu; 1969a : 253)

Vatana hizmetin en büyük karşılığı vatan uğruna ölmek yani şehit olmaktır. Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında Tatar, Ruslara esir düşmüş, büyük işkenceler görmüştür. Ancak vatani için büyük hizmetler yaptığını ve bundan sonra dinlenmesi gerektiğini söyleyen Baltacı Mehmet Paşa'ya şehit olmadıkça vatana hiçbir hizmetinin dokunmadığını söyleyerek itiraz eder.

“ - Sen hemen bir şifa evine yatmalısın. İyice iyileşmeden de çıkmamalısın.

- Benim bir şeyim yok... Gözlerimden birini kaybettiğim vakit önce buna çok üzülmüştüm. Fakat zamanla alışırım. Yaramda iyileşme yolunda. Esasen inandım ki bir kafaya bir göz yeter. İzin verinde emrinizde gaza edeyim. Belki bize de şehitlik rütbesi müyesser olur.

-Sen devlete yapabileceğin hizmeti fazlasıyla yaptın. Ve artık dinlenmeyi de hak ettin.

-Hayır! Hizmet denilebilecek bir şey yapabilmiş değilim... Zaman cenk zamanıdır. Cenk zamanında dinlenmek olmaz.” (Sertoğlu; 1977a : 330)

Yine Bulgar Sadık Romanı'nda bütün dünya milletlerinin vatan sevgisinin yüceliğini Türk Milleti'nden öğrendiğinden bahsedilir.

“Talat Paşa konuşurken, Çanakkale'deki büyük savaştan bahsederken ağlıyordu. Coşmuştu. Türk'ün gücüne ve korkusuzluğuna iman eden bu adama şimdi daha fazla saygı duyuyordum. O anlatırken İstanbul'dan epey uzaklarda cereyan eden müthiş

savaşın kanlı ve şanlı manzarası gözlerimin önünde canlanıvermişti. Türk askerlerinin o muhteşem nidalarla düşmanın üzerine atılışını düşmanın amansız bomba yağmurunu görür gibi oluyordum. Şehit düşenlerin gözlerinde bir mutluluk yanıp söniyordu. Yeryüzü sanki burada tutuşmuş insanlık vatanseverliği burada öğrenmeye başlamıştı.”(Sertoğlu; 1969a : 173)

Romanlarda vatan sevgisi, ondan uzak olunca duyulan bir özlem olarak da kendisini gösterir. Dünyanın en güzel yerleri bile vatan olarak adlandırılan coğrafya karşısında sönük kalmaktadır. Çünkü bütün güzellikleri anlamlı kılan aidiyet hissi ve bu hissin oluşturduğu bağlıdır. Bulgar Sadık romanında bu bağlılık duygusundan bahsedilir.

“Köstence rıhtımında o zamanların en gözde otellerinden biri olan meşhur “Odesa” oteli vardı. Denize bakan bu güzel yerde insan daha iyi planlar kurabiliyor ve çok daha rahat düşünebiliyordu. Maviliklerin enginliklerine bakarken sonsuz bir zevk ve heyecan duyuyordum. Benim memleketimin denizleri bundan daha güzel değil miydi? Benim memleketimin manzaraları bundan daha muhteşem değil miydi?” (Sertoğlu; 1969a :190)

Vatan kavramı, romanlarda basit bir toprak parçası olmanın çok ötesinde bir anlam taşımaktadır. Vatan kavramı milletin ve milli kimlik değerlerinin varoluş coğrafyasıdır. Ziya Gökalp bu konuda şöyle der: “Vatan, millî kültür dediğimiz şeydir. Vatan din, ahlak ve estetik güzelliklerin müzesidir. Vatanı içten bir aşkla sevmemiz bu içten güzelliklerin bütünü olduğu içindir. ”(Gökalp; 1987: 93) Romanlarda vatan sevgisi ve onun uğrunda mücadelenin temelinde de milli kimlik değerlerine karşı beslenen sevgi ve bu değerleri koruma düşüncesi yatmaktadır.

2.1.2. Kahramanlık

Romanlarda mili kimliğin inşasında başvurulmuş en önemli özelliklerden biri de kahramanlıktır. Bu unsur adeta Türk insanının bir parçası haline gelmiştir. Kahramanlık Türk Milletinin cesaret ve zekâsının bir birlikteliğidir. Bu özellik her zorluğu aşma ve doğruya ulaşma adına verilecek olan mücadelelerin kaynağıdır.

Romanlarda kahramanlar öncelikle kendi doğruları için mücadeleye girer. Burada göstermiş oldukları kahramanlık onların kendilerini ispatlama adına aşmaları gereken bir ilk eşiktir. Bu ilk sınavı geçerek kendini tanıyan roman kahramanı daha sonra millet adına sorumluluklar yüklenecektir. Bu yönüyle ferdilikten uzaklaşarak

“milli kahraman”(Özcan; 2006:5) olma vasfı kazanacaktır. Bu milli kahramanlar dıştaki ve içteki güçlere karşı milli değerlerin savunuculuğunu yapacaktır.

Roman kahramanlarından Battal Gazi, Mihail’i öldürür. Babasının intikamını alarak kahramanlığını ispatlar. Daha sonra Babası Hüseyin Gazi’nin serdarlık görevini kendisine verilmesini ister. Bu onun milli kahraman olma yolundaki bir isteğidir.

- Bizi büyük bir düşmanlıktan kurtardın. Sağol! Bu kafir bizim için hakikaten tehlikeli idi. Böylece babanın intikamını da almış oldun!... Seni mükâfatlandırmak isterim.

Battal:

-Ben mükâfat değil hakkımı istiyorum.

- Ne imiş bu hakkın?

- Babamın yeri !...

- Yani serdarlık mı istiyorsun?

- Evet, serdarlık istiyorum. Babam şehit düştükten sonra çok fakirleştik. Yaşayabilmek için bağdaki kulübeye çekildik. Artık yaşlanmış olan annemi rahat ettirmek istiyorum. Bana onun yerini vermelisin! Babam ne yapmışsa, ben de aynı şeyleri yapmak isterim.(...)” (Sertoğlu; 2007a : 37)

Battal Gazi’nin Oğlu romanında da roman kahramanı Ali ilk önce ferdi olarak kendini ispat etme durumunda kalır. Bizanslı forsa tüccarlarının eline düşen Ali buradan kurtularak kendini ispatlar ve gücünün farkına varır. Babasından devraldığı görevleri sürdürerek milli kahramanlığa ulaşır.

“Büyük bir felaketten kurtulmuş bulunduğunu biliyordu. Bu koca şehirde Bizans’ın kendine ne hazırladığını bilmemekle beraber oradaki zorluklarla dövüşecek kuvvetin kendisinde bulunduğunu biliyordu” (Sertoğlu;2007b : 33)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanı kahramanlarından Dilsiz Ahmet ise kendini ispatlama adına hem dış güçlere hem de iç güçlerle mücadele eder. Rus ordusu ile ilgili çok önemli bilgileri Baltacı Mehmet Paşaya ulaştıran Ahmet, Osmanlı Ordusunun avantajlı bir hale gelmesini sağlar. Ancak Baltacı Mehmet Paşa ile Katerina arasındaki ilişkiyi fark eder. Paşanın, Katerina’nın isteği doğrultusunda ateşkes ilan ettiğini anlar ve buna itiraz eder. Bunun üzerine ordudan atılır. Bu olay Ahmet’in milli kahraman olma yolarını tıkar. Bu sebeple roman kahramanının mücadelesi ferdi bir mücadelenin ötesine geçemez.

-Elimize dün fevkalade bir fırsat geçmişti. Durumu herkes biliyor. Düşmanın bütün mukavemetini sona erdirmiştik. Siperlerine girmek üzere idik. “Durun!” diye bir emir verildi. Düşman topçusunu susturan toplarımız sustu. Kanlarımızı döke döke, karış karış ele geçirdiğimiz yerleri bıraktık, geri çekildik. Böylece en büyük fırsatı kaybettik. Düşman nereden saldırabileceğimizi öğrendi. Burasını ateş ile kapattı. Şimdi, etraf bataklık olduğundan başka yerden saldıramayız. Bu ateş sona erinceye kadar beklemeğe mecburuz. Bu da kötü bir şey!

Baltacı Mehmet Paşa birdenbire kızdı. Ahmet’e dönerek:

“Bu sözleri yüzüme karşı ne cesaretle söylüyorsun?”,diye gürledi.

“Ben hakikati herkesin yüzüne karşı söylerim.Bunca şehit arkadaşımın hakkı için konuşuyorum!”

Paşa bu söze daha da kızdı ve :

“Alın şunu! Emrini verdi.” (Sertoğlu; 1977a :450)

Yine Bulgar Sadık romanında Sadık ilk önce kır bekçiliği görevine verilir. Burada bir gece Koçef adında bir komitacıyı yakalar. Ondan Edirne’de yapılacak katliam ile ilgili çok önemli bilgiler alır. Bu olay ile ferdi kahramanlığını ispatlayan Sadık milli bir kahraman olma yolunda önemli görevler üstlenir.

“ Oğlum Sadık bu hizmetin unutulmayacak. Seni yanıma alacağım. Sana önemli işler yaptıracağım. Yakında sarayda bile meşhur olacaksın. Çalışmayı kabul eder misin?

“Bu benim için çok şerefli bir iştir paşam. Yalnız bana müsaade edin, bırakın dağlara çıkayım. Bu komitacılara hadlerini bildireyim. Bu işi daha iyi yaparım.” (Sertoğlu; 1969a :13)

Murat Sertoğlu’nun romanlarında kahramanlık açısından efelik tipi de önemli bir yere sahiptir. Dıştaki düşmanlarla mücadele eden birinci tip roman kahramanlarından farklı olarak efeler toplumu tehdit eden iç güce karşı mücadele ederler. Efelerin kahramanlık mücadeleleri de öncelikle ferdi bir boyutta kendini gösterse de daha sonra millet adına yapılan bir mücadele şekline bürünür.

Efeler toplumun kimi kesimlerince yok edilmeye çalışılan kendilik değerlerinin birer savunucusudur. Metanın önem kazanarak iyilik, güzellik, doğruluk ve aşk gibi tertemiz duyguların önemsizleştiği toplumda tüm millet adına yapılmış bir başkaldırıdır. Toplumun baskısından uzaklaşma, “şeylerin” baskısıyla yok edilmeye çalışılan kimlik değerlerini yeniden ortaya çıkaracaktır. Romanlarda yer alan efelerin kimlik özellikleri

Türk kimliği ile birebir örtüşen bir yapıya sahiptir. Efeler kendi çıkarları için hiçbir şey istemezler. Her şey ezilen millet içindir. Bu yüzden halk tarafından sevilir ve içten içe desteklenir.

Atçalı, Kel Mehmet Efe'nin bu yönünden bahsedilmektedir.

“-Ama Aydın dağlarındaki bütün Yörükler onun için başlarını koymaya hazır. Buna ne dersiniz? Onun üzerine yemin ediyorlar.

-Bunu nasıl becermiş?

-Aldığı paraları hep fakir olanlara dağıtıyormuş, dört Yörük kızların çeyizini yapıp onları istedikleri delikanlılarla evlendirmiş. Hasta olanların hekim ve ilaç paralarını veriyormuş.” (Sertoğlu; 1969b :174)

“Arkasında genç bir kadını dul, 3 yaşındaki oğlu Mehmet'i yetim olarak bırakan Kamalı, servet adına hiçbir şey bırakmamıştır. Efeler yaptıkları vurgunlar sonunda kısa zamanlarda büyük paralara sahip oldukları halde kamalı eline geçeni yanındakilere bilhassa fakara Yörüklere dağıtmıştır. Hatta bu yüzden önceden sahip olduğu toprakların da bir kısmını satmıştır. Birgi'deki kiraz bahçesinde vurulduğu zaman hatta fakirdi.”(Sertoğlu; 1979: 319)

Efeler her ne kadar dağda olsalar da askerlerle çatışmaya girmezler. Devletin varlığına ve bütünlüğüne her zaman saygılıdırlar. Onların başkaldırısı devlete değil toplumun yok edilmeye çalışılan değerlerini koruma adınadır.“Ben şimdiye kadar zaptiye kurşun atmış değilim”(Sertoğlu; 1979:110)

Romanlarda milli kahramanlığa talip olan bu kişiler bireysellikten tamamen uzaklaşırlar. Kendilerini, vatanlarına, toplumlarına, bayraklarına, kutsal değerlerine, inandıkları kutsal fikirlere adalar. Canlarını bile verme pahasına vatan, millet ve milletin varoluş değerleri adına sonsuz bir mücadeleye girerler. Onlar artık milletin yegâne güç ve güven kaynağı olarak milli benlikte bir sembol olarak yerlerini alırlar.

2.1.3. Doğruluk ve Güven

Türklerde görülen diğer bir özellik de doğruluk ve güvendir. Türk milleti tarihin en eski devirlerinde bile daima doğru bir millet olarak tanınmıştır. Ne şartta olursa olsun verdikleri sözleri ve yeminleri yerine getirirler. Battal Gazi romanında Aspaya Ana zor durumdaki ordu için erzak depolarının yerini söyler ve bunun karşılığında Teodara'yı

kurtarmasını ister. Aspaya Ana'nın Battal'a bu işi gerçekleştirmeden erzak depolarının yerini söylemesi Türklere olan güven duygusunun göstergesidir.

“İstediginizi yapmaya çalışacağım, dedi. Yalnız bunda muvaffak olup olamayacağımı bilemem ve hiçbir şey de söyleyemem.

-Bu işi ancak sen yapabilirsin. Benim bundan asla şüphem yoktur.

-Gayret edeceğim... Peki bahsettiğin büyük yiyecek deposunun yerini, onu kurtardıktan sonra mı bildireceksin?

-Hayır! Onun yerini sana hemen bildireceğim!

-Peki ya benden istediğin şeyi yerine getiremezsem?

-Ben senin bu işi her halde başarabilecek olduğuna inanıyorum. Çünkü dediğim gibi bu işi ancak sen yapabilirsin. Başarıya ulaşamazsan bile yapabileceğin her şeyi yapmış bulunacağından şüphe edemeyeceğim için üzüntüye kapılacak değilim.

-Mademki bana bu derece inanıyor ve güveniyorsun, benim de bu işi başarmak için her şeyi yapacağımdan şüphe etmemeni isterim.

-Bundan zaten şüphe etsem sana bu teklifi yapmazdım.” (Sertoğlu; 2007a :147)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında roman kahramanlarından Tatar Türklerin bu özelliğini dile getirir.

“ – Ama biz Türkler, böyle bir şey yapmayız. Yalan söylemektense işkence altında ölmeyi tercih ederiz.”

Yine aynı romanda Katerina ve Papaz Gluk arasında geçen konuşmada Türklerin bu özelliklerinden bahsedilir. Osmanlı ordusu Ruslara karşı üstün bir durumdadır. Ruslar bunun üzerine ateşkes ilan etmek ve savaşı durdurmak isterler. Baltacı Mehmet Paşa ile görüşen Katerina savaşın durdurulması için paşadan söz alır. Katerina, Paşanın sözünde duracağına inancı tamdır. Çünkü Türk milleti tarihin her döneminde şartlar ne olursa olsun verdiği sözü yerine getirmiştir.

“- Söz alacağım

-Sözünde durmayabilir.

-İşte buna imkân yok. Çünkü Türkler verdikleri sözde mutlaka dururlar. Türk tarihinde apaçık misaller var. Hatta bunlar delice, budalaca davranışlar... Bir Türk bir defa söz verdi mi? Ne pahasına olursa olsun, verdiği sözde durur. Hatta vermiş olduğu bu söz, kendi hayatına bile mal olsa...”(Sertoğlu;1977a : 419)

Çar Petro ile Katerina arasında da geçen konuşmada Türklerin bu özelliğinden bahsedilir.

“ – Yok! Bu ihtiyatsızlık olur. Ateş söner sönmez Türkler yeniden saldırabilirler.

– Türkler böyle bir şey yapmazlar. Onlar verdikleri söze sonradan tamamıyla aleyhlerine dönse bile körü körüne sadıktırlar.” (Sertoğlu; 1977a :527)

Türk milletinin diğer önemli bir özelliği ise merhametli ve hoşgörülü olmasıdır. Şartlar ne olursa olsun savunmasız insana zarar vermezler. Battal Gazi ele geçirdiği Keşiş Kalesi’ndeki Hıristiyanlara gayet hoşgörülü ve merhametlidir.

“– Keşiş Kalesi’nin sahibi artık biziz ve biz kalacağız. Kendi işi gücü ile uğraşacak kimselere bizden bir kötülük gelmez. Kimsenin malında, ırzında da gözümüz yoktur. Size karşı tam bir adaletle hüküm edeceğim. Bununla beraber hiç kimseyi de burada kalması için zorlayacak değilim. İsteyen kalır, isteyen gider. Yalnız ne şekilde olursa olsun, bir defa buradan gidenler bir daha geri dönemezler. Kimsenin dinine de dokunacak değiliz. Şimdi herkes dağılarak yerli yerine gidebilir.” (Sertoğlu; 2007a :273)

Bulgar Sadık romanında da Türklerin hoşgörü ve merhametinden bahsedilir.

“-Sen çok iyi yaptın kaptan, dedi. Türklere sığındın. Onlarla bir oldun. Türkler çok iyi insanlardır. Bende aynı şeyi yapmak istiyorum ama vaktiyle işlemiş olduğum suçları düşündüğüm için korkuyorum. Beni affetmezler diye çekiniyorum.

-Türkler o kadar iyi insanlardır ki eğer hakikaten bir pişmanlık duyarsan seni affederler. ‘’ (Sertoğlu; 1969a : 57)

Doğruluk ve güven toplumsal bütünleşmenin temelini teşkil eden önemli kavramlardandır. Romanlarda bu kavramlar Türk Milleti’nin kutsalları arasında önemli bir yere sahiptir. Öyle ki bu kutsallar her şeyden üstün tutulur. Roman kahramanları bu uğurda her türlü tehlikeyi göze alır. Gerekirse canlarını bile vermeye hazırdırlar.

2.1.4. Tekâmül-At- Hayvan Sevgisi

Türkler için at, sıradan bir hayvan değil bir kıymet, bir değerdir. Taşıyıcılığı, yönlendiriciliği ve koruyuculuğunun yanı sıra sahibine olan bağlılığı nedeni ile Türkler bu hayvanı bir dost, bir arkadaş olarak görmüş, sevmiş ve değerlendirmişlerdir.

Kaşgarlı Mahmut, yüzyıllar önce “At Türk’ün kanadıdır” diyerek atın Türk milleti için mukaddes bir varlık olduğunu belirtmiştir. Oğuz Kağan Destanında oğuz

Kağanın çocukluğu anlatılırken “at sürüleri güder, ata biner” biçimde anlatılması Türklerin ata verdiği önemdendir. At Türklerin sosyal hayatlarında da vazgeçilmezler arasındadır. Sadece at için söylenen atasözlerine deyimlere ve şiirlere bakarak atın Türklerin hayatındaki önemini görmemiz mümkündür. “At binenin kılıç kuşananın” ; “at ölür, meydan kalır; yiğit ölür şan kalır”; “at sahibine göre kişner”; “at yiğidin yoldaşdır” atasözlerine bakmamız dahi bu varlığın Türklerin hayatındaki önemini belirtmesi açısından önemlidir.

Murat Sertoğlu’nun romanlarında göçebe/bozkır hayatının bir uzantısı olarak “at”ların da insanlar kadar ön plana çıktığı görülür. Romanlarda atlara da isimler verilerek onlar da kişileştirilmiştir. Atları da insanlar gibi değerli kılan ve üstünlük kazandıran özelliği kökleridir. Battal Gazi’nin atı Aşkar’da bu özellikler görülür.

“Bu at, babasının Dev adındaki meşhur atının dölünden alınmıştı. Damarlarında bu asil kanı taşıyordu. Herhangi bir atın ona yetişebilmesine, imkân ve ihtimal yoktu.”

Yine atlar sahiplerinin duygularını paylaşırlar ve gerektiğinde onları kötülüklerden korurlar. Sefere çıkmak için hazırlanan Türk akıncıları tasvir edilirken atların bu sefere çıkmada sahiplerinden daha istekli oldukları anlatılmaya çalışılır.

“Yerlerinde duramayan, durmadan eşinen, şaha kalkan, kişneyen atlar mı, yoksa binicilerimi daha sabırsızdı bilinmezdi.”(Sertoğlu; 2007a :259)

Battal Gazi romanında Battal Gazi’yi zehirlemek isteyen rahibenin verdiği suyun zehirli olduğunu Aşkar anlayarak huysuzlanır.

“İşte o zaman, atının sanki bir tehlike sezmiş gibi huysuzlandığını ve şahlandığını gördü. Bu yüzden elindeki suyun yarısı dökülmüştü.” (Sertoğlu; 2007a :149)

Köroğlu romanında da atın önemi çok büyüktür. Roman kahramanının en büyük yardımcısı atıdır. Bolu Bey’i, Köroğlu’nu yenebilmek için atının alınmasından başka çare olmadığını düşünür.

“Köroğlu’nu tepelemek için her şeyden evvel kır atını ele geçirmek lazımdı. Hiçbir atın yetişemediği, bu kuştan daha hızlı at, Köroğlu’nun altında oldukça ne tutulur, ne de bu bela baştan defedilebilirdi.” (Sertoğlu; 2008b : 64)

Görüldüğü gibi atlar romanlarda kimi zaman kahramanların can, yoldaşı kimi zaman en büyük yardımcısıdır. Yine vatani, milleti ve inançları uğruna savaşan Türk

milletinin adeta zafer ortağı olarak anlatılmakta ve Türklerin ilerleyici yönünü teşkil etmektedir.

2.2.Ötekinin Özellikleri

Romanlarda başka milletlere mensup kahramanlarda önemli bir yer tutmaktadır. Yazar bu kahramanlar ile anlatmaya çalıştığı Türk kimliğinin “ötekiler” tarafından nasıl görüldüğünü göstermeye çalışır. Çünkü “Kimlik başkaları için bir deniz feneri, kişinin kendisi için de bir pusula işlevine sahiptir.”(Köseoğlu 1996: 91)

Toplumların kendilik bilincine ulaşmalarında biz ve öteki çatışması çok önemlidir. Öteki olmadan bir biz bilincine ulaşılabilmesi mümkün değildir. “Kimliğin oluşumu için öteki olmazsa olmazlardandır. Öyle ki insan bu sorunu çözebilmek için onları yaratır ve onların karşısında yer alır.” (Güvenç; 2008: 7)

Murat Sertoğlu’nun romanlarında “öteki” kavramının karşılığı Bizans, Rusya ve aynı inancı paylaştığımız Araplardır. Yazar bu milletler ile Türk milletini ayıran temel özellikleri gözler önüne sererek milli kimliği daha belirgin ve üstün bir hale sokar.

Bizans her yönüyle karşıt bir değerdir. Yazar Bizans’ın çürümüşlüğü, bu çürümenin altındaki sebepleri sıralar. Ülkeyi yönetenler, din adamları ve ordu toplumun üst sınıfını oluşturur. Üstün sınıflar arasında güce sahip olma adına sürekli bir çekişme mevcuttur. Halk bu mücadelelerde sadece bir araçtır. Güce sahip olma adına yapılan mücadeleler toplumun düzenini bozar ve bir kargaşa ortamı doğurur. Bu güvensizlik ortamı toplumsal bilinci bulandırarak bireyi “biz” e ulaştıran hissiyatı yok eder ve bireyselliği ön plana çıkarır. Bireyselliğin ön plana çıktığı bu tür toplumlarda dostluk, arkadaşlık, söz vermek boş değerlerdir.

Battal Gazi romanında Bizans’ın durumu gözler önüne sermeye çalışılır. Battal, Bizanslıların hiç birine güvenmez hepsinden öğrenir.

“Sonra aradan çıkarak halk arasına karıştı. Kendileri ile konuştu ve halkın imparatorundan çok papazlara bağlı bulunduğunu anladı. Mutaassıp Bizanslı papazların halkın üzerinde iyice tesirleri olduğunu anladı. Biraz da ordunun hali üzerinde durdu. Ücretli askerlerden toplama bu ordunun kendi hesabına halkı ve esnafı saymaktan başka bir şey düşünmediğini anladı.” (Sertoğlu; 2007a :82)

Battal Gazi'nin Oğlu romanında da Bizans'ın bu durumundan bahsedilir. Bireyselliğin ön plana çıktığı Bizans'ta insani değerler tamamen yok olmuş, yerini gündelik zevkler almıştır. Dini inanışlar ise aşağılanmaktadır. Roman kahramanlarından Bizanslı Yüzbaşı Fedon, Bizans halkının bir prototipidir ve onun düşünceleri ile Bizans'ın kokuşmuş yapısı gözler önüne serilir.

“–Zaten dünyada insana zevk ve heyecan veren üç şey vardır: kadın içki ve kumar! Dünyada bunlar olmadan yaşamamanın ne zevki olur ki?”(Sertoğlu; 2007b : 87)

“– Eğer zerre kadar aklın varsa bunların(papazların) sözlerine zerre kadar kıymet vermemelisin. Bir papaz kumar oynamaz ki kumarın ne olduğunu bilsin. Evlenmez; kadının bir erkeğe ne gibi zevkler verdiğini bilmez ki, bunun kıymetini anlasın. Şöyle zil zurna sarhoş olmaz ki bunun zevkine varsın!...(Sertoğlu; 2007b :88)

“Burası Bizans! Burada her şey olur. Burada gücü yeten her şey olabilir. Hatta imparator bile!...”(Sertoğlu; 2007b :363)

Rusya'da Bizans ile benzer bir devlet yönetimi vardır. Yazar ayrıca tarihi bilgilerden hareketle Rus milletinin köksüzlüğünü gözler önüne sermektedir. Miletleşme olgusunun temel dayanağı olan kök bilincinin yoksun olduğu bu toplumda bir bütünleşmeden söz etmek mümkün değildir. Rusya'daki düşüşün temelinde bu köksüzlük ve bunun uzantısı olan ferdiyetçi düşünce yatmaktadır.

“ Bundan üç buçuk asır kadar önce yeryüzünde Rusya diye bir devlet bile yoktu. Rus denilen adamlar, bugün ki Rusya'nın kuzey taraflarında vahşi ve göçebe halinde yaşıyorlardı. Son derece geri görüşlü ve mutaassıp kimselerdi. Erkekleri, tıraş olmayı ve saçlarını kestirmeyi bilmedikleri için saç ve sakallarını olabildiğince uzatırlardı. Kadınlar burunlarının uçlarını göstermekten korkarlardı. Tam bir umacı kılığında dolaşırlardı.

Uzun asırlar, Kırım Hanlığı'nın diğer Türk soyundan beylerin idaresi altında kaldıktan sonra, önce Novgorad sonra da Moskova civarında bir takım Rus prenslikleri etrafında toplanmaya başlamışlardır. Prens dedikleri bu adamlar, hakikate Kırım Hanlarının haraç toplamağa memur ettikleri kişilerdi.” (Sertoğlu; 1977a :33)

Ülke yönetiminde uzun yıllar söz sahibi olan Katerina ile Rus milletinin kaderleri ortaktır. Katerina'da Ruslar gibi köksüzdür. Annesi bir hayat kadınıdır ve babasının kim olduğu belirsizdir.

Yine Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında Rus İmparatoru Çar Deli Petro'nun kişilik özelliklerinden hareketle Rusya'daki bozulmuş yapı anlatılır.

“Kendisi Rus çarı olduğu halde en az sevdiği insanlar Ruslardı. Hâlbuki içki içmek, her çeşit rezalet ve safahatlardan zevk almak, şöhrete aşırı düşkün olmak, sarhoş ve serseri yaradılışlı insanlarla düşüp kalkmaktan zevk almada tam bir Rus gibi idi. Onun Ruslara benzemeyen tek yaradılışı, tembel olmayışı ve papazlara kıymet vermeyişi idi.” (Sertoğlu; 1977a : 67)

Bireyselliğin ön planda olduğu her iki toplumda birleştirici bir unsur olan milli değerler tamamen yok olmuştur. Toplumsal bütünleşme yerini toplumsal ayrışma, çözülme ve dağılmaya bırakmıştır Bu toplumlarda bozulmuş yapının romanlardaki göstergesi ihanet, korkaklık ve gaddarlıktır.

2.2.1. İhanet

Romanlarda öteki olarak nitelendirilen toplumlarda, toplumsal kargaşaya ve ferdiyetçi düşünceye bağlı olarak güven duygusu tamamen yok olmuş; yerini ihanete bırakmıştır. Battal Gazi romanında Bizans'ın bu durumundan bahsedilir. Bizans'ta gücü ve devlet yönetimini elinde bulundurmak isteyen komutanlar sürekli bir ihanet içerisinde. Devlet yönetimi sık sık yapılan ihtilallerle el değiştirir. İmparatora en yakın generaller bile biraz güçlenince hemen ihtilal hazırlığına girerler.

“Bizans imparatoru, Adalarda ve Rumeli'de kuvvetler toplayarak bunları Bizans'a getirmiş fakat bu kuvvetler ilk iş olarak kendini devirerek Teodosyos adındaki komutanlarını imparator ilan etmişlerdi. Buna hiç kimse şaşırılmamıştı. Çünkü Bizans'ta imparatorluk sık sık el değiştiriyordu. Generallerden hangisi askerin çoğunluğunu ele geçirecek olsa hemen bir ihtilal yaparak tahta geçiyordu.

O tahta geçer geçmez rakipleri harekete geçip hazırlıklara başlıyorlar, kuvvetleri çoğunu etrafında toplamaya gayret ediyorlar, sonra da bir gece içinde yeni bir ihtilal yaparak iktidarı ondan alıyorlardı.(Sertoğlu; 2007a :103)

İslam Ordusu ile barış imzalayan ve tüm sadakatiyle bağlılığını bildiren General Leon, Bizans'a ulaşır ulaşmaz imparatorluğunu ilan eder. Bizans'a giden Battal Gazi onun ihanet edeceğini anlar; ancak İslam ordusu komutanı Müslim'e, Battal'a inanmaz. Leon İslam Ordusunun erzak depolarını ateşe verdirerek İslam Ordusunu zor duruma düşürür.

“ -Ordunun bir haftalık erzakı olduğu doğru mu?

-Evet doğrudur. Bizans’ta bol miktarda yiyecek var. Boş yere hamlalık etmeye lüzum görmedik. Leon bize şehrin kapılarını üç gün içinde açacak...

-Demek ona bu derece inanıyorsunuz.

-Evet inanıyorum. Sen hiç merak etme!

- Peki ya bu erzakı yaktırmak bütün tedbirleri almış olduğunu söylemesine ne diyeceksin.

- Bunu da sırf oradakileri kandırmak, güvenlerini kazanmak için söylemiştir.

(...) Müslime çadırında yalnız kaldığı bir anda haberci yıldırım gibi içeriye girerek ona şu kara haberi vermişti. Ordunun arka tarafında bulunan erzak şafak sökerken anlaşılmaz bir şekilde ateş almış ve hiçbir şey kurtarılamayarak hepsi yanmıştı.

(...)İşte Battal’ın söyledikleri olduğu gibi çıkmıştı. O kadar inandığı Leon hakikatte ne müthiş bir hain olduğu gerçeği apaçık anlaşılmıştı. (Sertoğlu;2007a :125-126)

Battal Gazi’nin Oğlu, Battal Gazi’nin Oğlunun İntikamı ve Battal Gazi’nin Torunu romanlarında da devlet yönetimindeki bu güvensizlik ortamı anlatılmaya çalışılır. İhanetin diğer bir önemli sebebi de paradır. Bizans’ta altınla satın alınamayacak ve en yakınındakine bile ihanet etmeyecek kimse yok gibidir. Battal Gazi’nin Oğlunun İntikamı romanında imparatorun en güvendiği adamlarından Andre , Fedon’u yakalamak için gittiği Cenova’da Fedon’un hazinelerini ele geçirir ve izini kaybettirir.

“Şu anda zengindi. Koynunda bir hazine taşıyordu. Üst üste birkaç bardak şarap içince aklı yerine geldi. Heyecanı azaldı. Sonra meyhanenin helasına gitti. Koynundaki torbayı çıkardı. Bunu açtı ve torbanın tahmin ettiği gibi kıymetli taşalar ve fındık büyüklüğünde incilerle dolu olduğunu gördü. Kendisi kendine; “vay namussuz Fedon ! diye mırıldandı.” Amma soymuş Bizans hazinesini! Neyse kendisine teşekkür borçluyum. Meğer bütün serveti benim için toplamış.

Binbaşı Andrea dışarı çıkarak hesabı ödedi ve doğruca limanın başka tarafına giderek hemen yola çıkacak bir gemi olup olmadığını soruşturmaya başladı. Bir saat sonra ise böyle bir gemi buldu. Akşama doğru Marsilya’ya hareket edecek bir gemi

vardı. Hemen bir kamara kiraladı ve gemiye girdi. Artık her şey ona vız geliyordu.” (Sertoğlu; 2006 :318)

Ruslarda da hem devlet yönetiminde hem de halk arasında ihanet bozulmuş düzenin bir unsuru olarak varlığını gösterir. Ruslarda da ihanetin temelinde güce ulaşma ve para vardır.

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanlarında Katerina, çarı sürekli olarak aldatır. Çar bundan şüphelense de Katerina bu konu ile ilgili herkesi ya para ile satın alarak ya da öldürerek susturmaya çalışır. Bu konu ile ilgili olarak çar tarafından görevlendirilen Sorgu Hakimi Gagarin, Katerina’dan sürekli mükafatlar görür ve bildiği hiçbir şeyi Çar’a anlatmaz.

“ Memnun oldum Gagarin ! Sana her zaman güvenebileceğimi anladım. Bundan karlı çıkacağını söylemek isterim.

- Size hizmet etmeyi bir ibadet sayarım Çariçe’m
- Çariçe parmağındaki kıymetli yüzüklerden birini çıkararak bunu ona uzattı.
- Al Gagarin ! Sadakatinin ilk mükâfatını veriyorum.” (Sertoğlu; 1977b : 217)

Güce ulaşmak için her yolu deneyen Katerina sonunda en büyük engel olarak gördüğü çarı zehirleyerek öldürür.

“Diviye’nin kendisine vermiş olduğu zehri kocasının votkasına katmış, çarda hiçbir şeyden şüphelenmeden bunu içmişti.”(Sertoğlu; 1977b: 165)

Görüldüğü gibi Türklüğün kimliksel değerlerinin teşkilinde önemli bir yere sahip olan güven duygusu ötekiler olarak adlandırılan toplumlarda para ve gücün karşısında tamamen yok olmuştur ve yerini ihanete bırakmıştır.

2.2.2. Korkaklık

Murat Sertoğlu’nun romanlarında biz ve öteki ayrımında kullanılan temel farklılıklardan biride cesaret ve korkaklıktır. Ötekiler olarak adlandırılan toplumlar, bireyi “biz”de uzlaştıran ve bizden aldığı güç ile bireyi kahramanlığa götüren değerlerden yoksundur. Bizde bütünleşemeyen bu toplumlarda, toplumsal bir güvensizlik hâkimdir. Romanlarda ferdiyetçi düşüncenin ve güvensizlik ortamının bir uzantısı olarak ötekilere mensup tüm bireylerde aşırı bir korkaklık görülür

Battal Gazi Romanında Bizanslıların ne kadar korkak oldukları anlatılır. Bizanslılar Türklerden o kadar korkarlar ki fiziki olarak sıradan bir insan olan Battal Gazi'yi insanüstü bir varlık olarak tasvir ederler.

“ – Ordumuzun yenilmesine sebep Battal adında biri imiş.

-Doğru duymuşsunuz.

-Allah'ın belası bir genç imiş bu. Gördün mü kendisini?

- Mesih hakkı için kendisine bir yerde rastlamış değilim... Ama buna da seviniyorum. Pek iri bir adam imiş.. Boyu beş kulaç, sakalı iki kulaç diye söylüyorlar.. Bu sözlerde mübalağa payı olmalı. Bununla beraber ona yine de rastlamak istemem. Herhalde belalı bir kimse olmalıdır.” (Sertoğlu; 2007a : 62)

Bizanslılar Türklerden o kadar korkmaktadır ki ticaret için bile Bizans'a giden Türkleri yakalarlar.

“ -Çünkü ne şekilde ve ne maksatla olursa olsun Bizans'a gelen Türklere ölüm cezası verilir.

- Niçin ?

-Bu kanunu İmparator Leon koymuştur. Bundan yirmi yıl kadar önce Bizans'ın önüne bir İslam ordusu gelmişti. Ordunun başında Battal Gazi adında bir komutan vardı ki bütün Bizans'a kan kusturdu. Duymadın mı onun adını?

-Hayır!

-Genç olduğun için duymamış olacaksın. O yaman adamın namını duymayan yoktur. Bütün Bizanslı kadınlar bile çocuklarını “Battal gazi geliyor!” diye korkuturlar. En yaramaz çocuklar bile onun adını duyar duymaz kuzuya döner.

-İnanılır şey değil.

-Olsun veya olmasın. Ama hakikat budur.

-Ne oldu Battal Gazi'nin sonu?

-İmparator Leon onu öldürdü, ama orduya mal oldu bu iş. Ondan sonra emir verdi. Bizans'ta yakalanacak her Türk öldürülecek diye. Bu emir hala yürürlüktedir.” (Sertoğlu; 2007b :139)

Bulgar Sadık romanında Türk Askerlerinin kahramanlığına karşılık ötekilerin korkaklığı anlatılır. Düşman askeri, Türk askerlerinin karşısına çıkmaya bile cesaret edemez.

“Barbar düşman bu direnişin karşısında kudurmuş insanlığın yüz karası haline gelmişti. İmanlarına değil ellerindeki silaha güveniyorlardı. Türk askerlerinin Türk subaylarının karşısına mertçe çıkmaktan çekiniyor, gerilerden vurmağa çalışıyorlardı.” (Sertoğlu; 1969a :74)

Yine aynı romanda I.Dünya Savaşı sırasında Rusların savaştan çekilmelerini, sağlamak için Sadık’a, iki Giritli Türk’e ve diğer müttefiklerimizin subaylarından oluşan bir ekibe Rus cephane fabrikasını patlatmaları görevi verilir. Ancak Rusya’ya varır varmaz önce Bulgar Denkof bu görevin yerine getirilmesi sırasında ölebileceğinden korktuğu için gizli görevin yazılı olduğu kâğıdı yok etmek ister. Bir süre sonra da bu görevi öğrenen Alman subaylarla birlikte kaçır. Bu kaçışın temelinde de vatan sevgisi gibi önemli bir birleştirici unsurdan yoksun olan ve bireyselliği her şeyden üstün tutan düşüncenin vermiş olduğu korkaklık yatmaktadır.

“- Suratına tükürülecek bir herifmişsin be Denkof !...

-Her insandan cesur olması istenemez. Ölüm korkusu beni memlekete ihanete sürükleyebilir... Fakat şerefim üstüne yemin ederim ki burada bir ihanet mevzuu bahis konusu değildir.

- Korkak insanların şerefi de olmaz... Korkunu İstanbul’da söylemiş olsaydın seni yanımızda taşımak külfetinden de kurtulmuş olurduk.

- Henüz Petersburg’da ne yapacağımızı bile bilmiyoruz. Belki de Azrail’in tam kucağına düşeceğiz.

- Her şey vatan için ve milletin selameti için olduktan sonra ne ehemmiyeti var... Ama bu konuda sana ısrar edecek değilim. İstersen burada bizden ayrılabilirsin...

- Bunu söylerken sersem korkağın gözlerinin içine bakıyordum. Birdenbire dirilir gibi oldu. Sevinçten gözlerinin içi gülüyordu. Utanmasa ya da benden çekinmese boynuma sarılacak teşekkür edecek ve belki de cebindeki bütün parayı bana uzatacaktı.” (Sertoğlu; 1969a : 182)

“-Alman subaylarla Denkof sen gittikten bir gün sonra buradan savuştular!...Peşlerinden koştuk ama maalesef izlerini bulamadık. Herifler dünyanın en tabansız insanlarıymış. Şimdi üç kişi kaldık.”(Sertoğlu; 1969a :188)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında da Rusların Türkler karşısında düştükleri büyük korku anlatılır. Türkleri yok etmek için yola çıkan ordunun generali Şermiyef korkarak görevinden azledilmek ister.

“-(...) Fakat sen de Türklerden korkmuş gibi bir hal var.

-Ah Çar'ım nasıl söylesem bilmem ki... Askerlik hayatımı biliyorsunuz. Bilhassa İsveçlilerle yapmış olduğum savaşlarda zaman zaman sizin bile ümitsizliğe kapıldığınız zamanlarda ben her zaman mukavemet ettim. Zaferden ümidimi kesmedim. Eğer Türklere saldırmakta bir fayda görseydim bunu çoktan yapardım. Onları yere sererdim. Eğer benim yerimde Mekişof olsaydı ve bu deliliği yapar idi, şu anda ordunuzu kaybetmiş bulunurdunuz”(Sertoğlu; 1977a :352)

Vatanını, milletini ve milli değerlerini her şeyin üstünde tutan Türkler bireysellikten uzaklaşarak “bizin” bütünlüğünde yeniden var olmuşlardır. Bu varoluş ile tüm benliklerinden vazgeçerek giriştikleri her mücadelede bizi düşünmüşler ve bu düşünce onlara cesaret vermiştir. Rusya ve Bizans'ta ise bu durumun tersi bir yapı mevcuttur. Bireyselliğe bağlı olarak toplumsal bilinç dumura uğramış ve biz düşüncesinin verdiği cesaret yerini korkaklığa bırakmıştır.

2.2.3 Gaddarlık

Romanlarda ötekiler olarak adlandırılan toplumlar da insan sevgisi tamamen yok olmuştur. Bunun yerini insanlara zulmetme ve onları en kötü bir şekilde katletme almıştır.

Bizans'ta yakalanan esirler hipodromda aç bırakılan aslanlara atılarak cezalandırılır. İmparatorlar halkın huzursuzluğunu gidermek ve onları rahatlatmak için belirli dönemlerde büyük bir şenlik havası içerisinde törenler düzenlerler. Halk bu durumdan zevk alır ve hipodromu tıka basa doldurur.

“Haşmetli imparator Bizans halkı için hipodromda parlak gösteriler tertiplemişti. Önce hainler, katiller ve casuslar cezaya çarptırılacaklar arkasından at ve araba yarışmalarına geçilecekti. Bu yarışmalar için Ceneviz'den özel bir ekip gelmişti. İmparatorun sadık tebaaları bu gösteriye davetli idiler. Bizans halkı bu ilanları memnun memnun dinliyordu.”(Sertoğlu; 2007b :133)

“Hipodroma girildiği zaman bu büyük yerin daha şimdiden halk tarafından doldurulmuş olduğunu görerek buna pek şaşıtı. Mahkûmlar meydanın vahşi hayvanların bulunduğu yerin hemen önünde birer direğe bağlanmışlardı. Hemen hemen çıplak vaziyette idiler. Bunların etrafı ise kalkanlı ve uzun mızraklı askerler tarafından bir duvar gibi çevrilmiş bulunuyordu.

Derken bir ılık koptu. A aslanlardan birincisi ortaya çıkarılmıştı. Büyük bir gürültü çıkararak kalabalığa önce ürkerek baktı. Sonra kendisine en yakın yerdeki kurbanına doğru koştu. Hemen zerine atılarak onu parçalayıp yemeye koyuldu. Mahkum birkaç ılık koparabildi, bir iki defa çırpındı. Hepsisi o kadar. Sonra hareketsiz kaldı.

Halk aslanı şiddetle alkışlarken demir parmaklıklı kapıdan ikinci aslan çıkmış hemen kükreyerek ikinci zavallının üzerine atılmıştı. Bunu iki a aslan daha takip etti. İlk aslan ise birinci kurbanını bırakmış ikinci mahkuma saldırmıştı. Manzara tam manasıyla vahşiyane idi. Ama bu zavallı adamların vahş hayvanlar tarafından parçalanışını halk büyük bir sevinç içerisinde seyrediyordu. Alkışlar haykırışlar yarım saatten fazla sürdü. Ortada yarı yarıya yenmiş bir sürü cesetten başka bir şey kalmayınca asker çemberi daraldı. Mızraklardan rken karınları doymuş olan aslanlar da içeriye çekildiler.

şimdi meydana iki düzine kadar sırtlan çıkmıştı. kan kokusunu alan bu canavarların geri kalan atıkları silip sprmeleri uzun sürmedi. Sonra bunlar da sopalarla kovalanarak yerlerine gönderildiler. Askerler çekilirken bir düzine kadar kle direkleri ve cesetlerden arta kalan parçaları toplamaya başlamışlardı bile...

Ali, bu kanlı oyunu seyretmek üzere başını bir defa olsun evirmış değildi. O daha çok tribünleri dolduran halk kitlesini seyrediyordu. Bunların duydukları vahş zevkin ne korkunç bir şey olduğunu düşünüyordu.” (Sertoğlu; 2007b :157)

Ruslarda ele geçirdikleri suçlulara çok büyük işkenceler yaparlar ve bunu izlemek onlara çok büyük zevk verir. Bu işkenceler gücü elinde bulunduranlar için güce sahip oluşunun takdis törenleri gibidir. Rus arı bir Türk casusu olan Tatar’ a yapılacak işkenceleri izlemek ister.

“ok işi olmasa generalleri kendisini beklemekte olmasalar baş celldının tasarlamış olduğu korkunç işkenceleri seyretmek için burada daha bir saat bile ayakta bekleyebilirdi. Ve bundan muhakkak ki büyük bir zevk alırdı. (Sertoğlu; 1977a :318)

Bulgar sadık romanında da uzun süre Osmanlı idaresinde huzur içinde yaşayan Bulgarların Osmanlı İmparatorluğunun zayıflaması ile Türk köylülerini - kendilerine hiçbir zararı dokunmayan komşularını - büyük bir gaddarlıkla katlettikleri anlatılır.

Toplumsal bir bütünleşmeden uzak, ferdiyetiliğin ön planda olduğu bu toplumlarda insanlara acı çektirmek ve bundan zevk almak toplumsal çürümenin bir

göstergesidir Ayrıca gaddarlık bireysel gücü ispatlamanın ve gücü elinde bulunduranlar için, bir araç olmaktan başka hiçbir önemi olmayan, halkı baskı altında tutmanın bir yoludur.

2.3.Ötekinin Bize Bakışı

Yazar “ötekiler” ve “biz” karşıtlığından yararlanarak biz bilincini uyandırmak ve bilinci güçlendirmek ister. Ayrıca ötekilerin gözüyle de Türk kimliğini vermeye çalışır. Bunu yaparken Türklerin zayıf noktalarından da bahseder.

Bizans’a göre Türkler İslamiyet’in en güçlü savunucularıdır. “ Bizans’ı bugünkü zor hale getiren İslam ordusu değil, sonradan gelerek onlara katılan Battal adındaki Türk’tür.(Sertoğlu; 2007a :237)

Yine Türkler yüksek meziyetlerin hepsine sahiptir. Battal Gazi’nin Oğlu’nun tarifini yapan Bizanslı Yüzbaşı Fedon bu özellikleri bir bir sıralar.

“Her şeyden önce gözü pek bir genç... Her çeşit silahı kullanmakta eşi yoktur diyebilirim. Ata da çok iyi biniyor. Tek başına on silahşoru alt edebilecek kuvvet de çeviklikte... Gayet akıllı... Şeytana külahını ters giydirecek kadar zeki... Çok çabuk karar verebiliyor. Kimsenin göze alamayacağı şeyi yapabiliyor. Aklın alamayacağı kadar cüretkâr...”(Sertoğlu; 2007b : 61)

Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina romanında da Türklerin özellikleri sıralanır. Çar ile Katerina’nın konuşmasında bu özelliklerin Türklerin içindeki milli öz’den geldiğinden bahsedilir.

“- Ne zamandan beri Türkler ve Osmanlılar hakkında yazılmış kitaplar okuyor. Onları tanıyanları dinliyorum. Türklerin çok çetin savaşçı olduklarını öğrendim.

-Sen ona bakma! O bir zaman imiş!

-Milletler kısa zamanda değişmezler ki... Bir milletin içindeki öz ne ise, o her zaman olduğu gibi kalır.(Sertoğlu; 1977a : 269)

Ruslara göre Türklerin en önemli özelliklerinden biri de vatanseverliğidir. Türkler vatanları söz konusu olunca her şeylerinden vazgeçerler. Türklerin bu özelliği yenilmezliklerinin en önemli sebebidir.

“-Bu Türklerin ne kadar inatçı ve ölüm karşısında ne derece pervazsız olduklarını göstermez mi? Bu derece azimli insanları yenmenin ve dize getirmenin hiç de kolay bir şey olmadığını düşünüyorum.

Her ne kadar bütün üstün meziyetleri üzerlerinde toplamışlarsa da Türk milletinin de zayıf noktaları ve zaafı vardı. Bu zayıflıklarda ötekilerinin gözüyle dile getirilir. Türklerin en büyük zayıflıkları merhametleri ve kadına olan düşkünlükleridir.

“Çar daha bu seferi tasarlarken ben Türkler hakkında ne kadar kitap buldumsa hepsini de okudum. Türkleri bilenlerle görüştim. Çok yaman bir ırk bu Türk ırkı.. Bizler de bulunmayan yahut da pek az bulunan meziyetler onlarda var. Allah insanlara meziyetleri dağıtırken onlara karşı öylesine cömert davranmış ki bizler ve Avrupalılar onları küçültmek için yalnızca yalan ve iftira yollarına sapsak zorunda kalıyoruz. Sonra da kendi uydurduğumuz yalanlara da inanmaya çalışıyoruz. Bununla beraber Allah işin sonunda yaptığı haksızlığı kavramış olacak ki Türkler, mert ve dürüst insanlar. Yalnızca iki büyük zaafı vardı. Birincisi aşırı derecede merhametli olmaktır. İkincisine gelince İkincisi de kadınlara karşı aşırı derecede düşkün olmalarıdır.”(Sertoğlu; 1977a :415)

Yazarın eserlerinde Malatya Beyi Ömer Bey, Sadun gibi Arap milletine mensup kahramanlara yer vererek anlatmaya çalıştığı Türk kimliğinin sadece İslamiyet inancıyla şekillenmediğini bu kimliğin tarihi bir süreçte oluşup İslamiyet ile mükemmelleştiğidir.

Türkleri küçük gören Araplar da yaşanan olaylar neticesinde Türk Milleti'nin üstünlüğünü, zekasını, gücünü kabullenmek zorunda kalırlar:

“Bütün bu felaketlere sebep Battalı dinlemeyişimizdir. Şimdiye kadar onun sözlerini ve tekliflerini devamlı olarak baltaladınız. Onu dinlememekte inat ettiniz. Kendisini kıskandınız. Benim suçum da sizlere uymuş olmamdır. Görüyorsunuz ki hepinizden daha iyi düşünüyor. Söylediği her şey ortaya çıkmış bulunuyor. Bundan böyle Battal ne derse o olacak.” (Sertoğlu; 2007a :185)

Yazar Türk kimliğini hem “biz” hem de “öteki” kavramları açısından ele alır. Bu değerlendirmeler neticesinde üstün bir kimlik yaratımı gerçekleştirir.

SONUÇ

Milli romantizm bir milletin, geçmiş ve şimdi bütünleşmesi ile kendisini bularak ve kendisi olarak geleceğine yön veren milli bir akımdır. Milli romantik duyuş tarzıyla kaleme alınan eserler konularını sanatkârın mensup olduğı toplumun milli kültüründen alınır. Dil sevgisi, ortak tarih bilinci, vatan ve bayrak sevgisi ve gibi başlıca temel unsurlardan oluşan milli romantik unsurlar modern Türk Edebiyatında özellikle de roman türünde kullanılan önemli temaları oluşturmaktadır.

Bu çalışmada bu milli romantik temaların edebi türlerle özellikle de roman türü ile olan ilişki ve yansımalarını göstermek; ayrıca Murat Sertoğlu'nun romanlarında yer alan bu mili romantik unsurların romanda hangi açılardan işlendiğini tespit etmek amaçlanmıştır..

Murat SERTOĞLU Mili Romantik Duyuş Tarzı'na bağılı olarak verdiğı eserlerle Türk edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Yazar tüm eserlerin ana eksenine Türk Milleti'nin tarihini, kutsal değerlerini, inançlarını ve kimliksel özelliklerini yerleştirmiştir.

Yazar eserlerinde Türk tarihinde dönüm noktaları sayılabilecek tarihi hadiseleri dayanak noktası olarak alır. Ancak burada amaç tarih öğreticiliğı veya geçmişe sığınma değildir. Bu tarihi hadiseler romanın kurmaca yapısı içerisinde yazarın yorumu ile yeniden değerlendirilir. Bu değerlendirme neticesinde tarihi süreç içerisinde hiçbir şekilde değişikliğe uğramayan vatan, dil, din gibi kutsal değerler ve bu değerler adına yapılan mücadele okuyucuya aktarılır. Ayrıca bu tarihi hadiselerden hareketle okuyucuda bir tarih bilinci uyandırılmaya çalışılır. Eserlerde, konuşulan dil, üzerinde yaşanan coğrafya ve bu coğrafyada oluşturulmuş mekanlar yüklendikleri sembolik manalarla kimliksel değerlerin taşıyıcısı konumundadır ve Türk Milleti'nin en önemli kutsal değerlerdir. Yine eserlerde dini inanışlar şekillendirici özelliğinden çok kimliksel değerler ile uzlaşan özelliğı ile önem kazanır. Bu yönüyle din, kutsallık ve değişmezlik özellikleri ile kimliksel değerler ile bütünleşen ve adeta bu değerleri bir zırh gibi kuşatarak nesilden nesile aktaran bir özelliktedir.

Murat SERTOĞLU eserlerinde geçmişten bugüne süreklilik arz eden ve Türk Milleti'nin kutsalları etrafında teşekkül etmiş Türk kimliğini gözler önüne serer. Kahramanlara bağılı olarak Türk kimliğini şekillendiren değerler üzerinde durur. Bu değerler vatan sevgisi, doğruluk ve güven, doğa sevgisi ve toplumdan güç alınarak,

toplum adına verilen mücadeleler neticesinde ulaşılan kahramanlıklardır. Bu değerlerin hepsi Türk milletinin özünü teşkil eder ve ötekiler olarak adlandırılan diğer toplumlarda bu değerlere rastlanılmaz. Yazar bu değerlerden uzak ötekileri ve bu toplumlarda görülen sosyal bozulmayı da anlatarak Türk kimliğini daha belirleyici ve sağlam bir temel üzerine oturtur. Bu özellikler sadece Türk Milletinin kendine isnat ettiği özellikler değildir. Dünyanın tüm milletleri hatta Türk düşmanları bile Türklerin bu üstün özelliklerini kabul ederler.

Savaşların ve bu savaşlarda gösterilen kahramanlıkların anlatıldığı romanlarda, milli romantik yöneliş açısından önem arz eden ve halkın günlük yaşayışını ihtiva eden folklorik malzemeye pek rastlanmaz. Yine aşk temi de romanlarda yok denecek kadar azdır. Aşk ilişkisi, erkeğin kendisinden sonra görevini devam ettirecek bir tohum bırakma amacının ötesine geçmez.

Yukarıda Milli Romantik Yöneliş açısından kısaca değerlendirdiğimiz Yazar Murat SERTOĞLU, eserlerinde geçmişin gücü ile geleceği aydınlatır. Milletin özünde var olan ancak kimi zaman unutulmaya yüz tutan ortak kimliksel değerleri büyük bir ustalıkla gün yüzüne çıkarır ve okuyucuya bu özellikleri empoze eder.

KAYNAKLAR

A. Murat Sertoğlu Kaynakçası

- Sertoğlu, Murat(1969a), Bulgar Sadık, İtimat Kitap Evi, İstanbul,352.
- Sertoğlu, Murat(1969b), Atçalı Kel Mehmet Efe, İtimat Kitap Evi, İstanbul,328.
- Sertoğlu, Murat(1977a), Baltacı Murat Paşa ve Katerina(Cilt 1), Minnetoğlu Yayınları, İstanbul,571.
- Sertoğlu, Murat(1977b), Baltacı Murat Paşa ve Katerina(Cilt 2), Minnetoğlu Yayınları, İstanbul,686.
- Sertoğlu, Murat(1979), Kamalı Zeybek, İtimat Kitap Evi, İstanbul,336.
- Sertoğlu, Murat(2006),Battal Gazi'nin Oğlunun İntikamı, Elips Kitap, İstanbul,371.
- Sertoğlu, Murat(2007a),Battal Gazi, Elips Kitap, İstanbul,323.
- Sertoğlu, Murat(2007b),Battal Gazi'nin Oğlu, Elips Kitap, İstanbul,357.
- Sertoğlu, Murat(2007c),Battal Gazi'nin Torunu, Elips Kitap, İstanbul,351.
- Sertoğlu, Murat(2008a), Kerbela, Elips Kitap, İstanbul,462.
- Sertoğlu, Murat(2008b), Köroğlu, Elips Kitap, İstanbul,159.

B. Genel Kaynaklar

- Assmann, Jan(1997), Kültürel Bellek (çev.: Ayşe Tekin),Ayrıntı Yayınları , İstanbul.
- Boratav, Pertev Naili(1986), “Battal Gazi”, İslâm Ansiklopedisi, C. 2, M.E.B. Yay., İstanbul, s. 344-351.
- Boyunağa , Yılmaz(1975) , Türk- İslam Sentezi , Yağmur Yayınevi., İstanbul
- Banarlı, Nihad Sami(2000) , Resimli Türk Edebiyatı Cilt I – II , Milli Eğitim Basımevi , İstanbul .
- Çetişli, İsmail (1999), Batı edebiyatında Edebi Akımlar, Kardelen Kitapevi, Isparta.

Banarlı, Nihad Sami vd.(2007) , Edebiyat sohbetleri, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul.

Danişmend, İsmail Hamdi(2009) , Türkler, Timaş Yayınları, İstanbul.

Danişmend, İsmail Hamdi (2008), Türkler Niçin Müslüman Oldu?, Timaş Yayınları, İstanbul.

Filizok , Rıza (1991) , Ziya Gökalp'ın Edebî Eserlerinde Halk Edebiyatı Tesiri Üzerinde Bir Araştırma, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara , s.38-43.

Gökalp, Ziya(1987) , Türkçülüğün Esasları, Toker Yayınları, İstanbul.

Güvenç, Bozkurt(2008) , Türk Kimliği Kültür Tarihinin Kaynakları, Boyut Kitapları, İstanbul.

Kaplan , Mehmet (1994), Şiir Tahlilleri 1, Dergâh Yay., İstanbul

Kaya, Muharrem(2004), Türk Romanına Destan Etkisi, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.

Kolcu, Ali İhsan(2008),Millî Romantizm Açısından Cengiz Aytmatov, Salkımsöğüt Yayınları., Erzurum ,2008.

Korkmaz, Ramazan(2008) , Aytmatov Anlatılarında Ötekileşme Sorunu ve Dönüş İzlekleri, Grafiker Yayınları, Ankara.

Korkmaz, Ramazan vd. (2004) , Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000, Grafiker Yayınları, Ankara.

Köseoğlu, Nevzat(1996) , Türk Kimliği ve Türk Dünyası, Ötüken.

Randall , William Lowell (1999), Bizi Biz Yapan Hikayeler(Çev.:Şen Süer Kaya) , Ayrıntı Yayınları , İstanbul .

Tural, Sadık Kemal(1991) , Zamanın Elinden Tutmak, Ecdâd Yayınları, Ankara, 1991.

C. Dergiler

Aktaş, Şerif, Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı, Türkiye Günlüğü, Sayı: 38, Ocak-Şubat 1996, s. 170–176

Aktaş, Şerif, Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı- II, Türkiye Günlüğü, Sayı: 39, Mart-Nisan 1996, s. 104–107

Aktaş, Şerif, Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı- III: Mehmet Akif ERSOY, Türkiye Günlüğü, Sayı: 40, Mayıs-Haziran 1996, s. 32–39

Aktaş, Şerif, Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Türk Edebiyatı- V: Nazım Hikmet, Türkiye Günlüğü, Sayı: 48, Kasım- Aralık 1997, s. 115–128

Eliuz, Ülkü, Milli Romantik Tarih Dönüştürümü: Kilit, Erdem, Sayı: 49, 2007, s. 97-1006

Özcan, Tarık. (2003), “Osmancık Romanı’nın Arketipsel Sembolizm Bakımından Çözümlemesi”, Bilig, 26, 103-116.

Tural, Sadık Kemal(2000) , Milli Benlik ve Milli Kimlik" Bilge, S:24, Bahar (Nevruz) , s. 9-16.

D. Sempozyumlar

Korkmaz, Ramazan(1998), Millî Romantik Duyuş Tarzı ve Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu”, Dünyü ve Bugünüyle Harput Sempozyumu (24-27 Eylül 1998- Elazığ), Türkiye Diyanet Vakfı Elazığ Şubesi Yayınları, Elazığ 1999, s. 249-253

Özcan, Tarık. (2006) “Tarihî Roman Vadisinde Aytmatov’un Beyaz Gemi Adlı Romanının Çözümlemesi”, II. Kayseri ve Yöresi Kültür Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni, II Oturum, 10-12 Nisan.

E. Web Kaynakları

Ercilasun, Ahmet Bican(2009) , Yirmi Birinci Yüzyıla Girerken Millî Kimlik Oluşturmada Dilin Önemi, <http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/23.php>(E.T: 01.12.2009)

ÖZGEÇMİŞ

1980 yılında Elazığ'ın Sivrice İlçesinde doğmuşum. İlk Orta ve Lise tahsilimi Sivrice İlçesinde tamamladım. 1998 yılında Fırat Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandım. 2002 yılında Fırat Üniversitesinden mezun oldum. Aynı yıl İstanbul İli Gaziosmanpaşa İlçesi Şair Abay Kunanbay Lisesine Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak atandım. 2004 yılında Elazığ Yazıkonak İlköğretim Okuluna Türkçe Öğretmeni olarak atandım. Halen aynı kurumda Türkçe Öğretmeni olarak görev yapmaktayım.